

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Πτυχιακή Εργασία
Μελέτη των δράσεων των
Δημοτικών Βιβλιοθηκών αναφορικά με τα παιδιά και τους
νέους

Ευστάθιος Λύτρας (ΑΜ:59915113)

Νικόλαος Πήτας (ΑΜ:59915086)

Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Κυπριανός

Αθήνα, Μάιος 2022

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο

2. Ονοματεπώνυμο

3. Ονοματεπώνυμο

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Ευστάθιος Λύτρας, με αριθμό μητρώου 59915113 φοιτητής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο Δηλών

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Νικόλαος Πήτας, με αριθμό μητρώου 59915086 φοιτητής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο Δηλών

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους Κυρίους Κυπριανό, Στογιαννίδη, Κουλούρη και τις Κυρίες Ευθυμίου και Μάνεση για την βοήθεια και την στην επίτευξη του στόχου της ολοκλήρωσης των σπουδών μας και λήψης του πτυχίου μας.

02/05/2022

Ευστάθιος Λύτρας & Νικόλαος Πήτας

Περίληψη στα ελληνικά

Η συγκεκριμένη έρευνα επιχειρεί να μελετήσει τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά. Πρόκειται για ένα ζήτημα το οποίο δεν έχει εξεταστεί από την έως τώρα βιβλιογραφία στην Ελλάδα, παρότι, όπως διαπιστώνεται από το θεωρητικό πλαίσιο που παρατίθεται, υπάρχει ένας ικανός όγκος γνώσης σε χώρες του εξωτερικού. Η αναγκαιότητα διεξαγωγής της συγκεκριμένης μελέτης υπαγορευόταν επομένως από δύο παράγοντες, πρώτον την έλλειψη σχετικών μελετών στην ελληνική πραγματικότητα και την ανάγκη διερεύνησης του συγκεκριμένου φαινομένου στην περίοδο της τρέχουσας πανδημίας, που οπωσδήποτε οδηγεί σε μία άρδην μεταβολή της δράσης των βιβλιοθηκών. Με βάση τη μελέτη που πραγματοποιήθηκε με χρήση ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων σε εργαζόμενους σε δημοτικές βιβλιοθήκες (N=28 & 5 αντίστοιχα), μπορούν να προκύψουν οι εξής κεντρικές διαπιστώσεις: 1) οι συμμετέχοντες της έρευνας θεωρούν πως λαμβάνει χώρα σε περιορισμένη έκταση η ανάπτυξη συνεργασιών από τις βιβλιοθήκες με τους γονείς των παιδιών και πως δεν υπάρχει σε σημαντικό βαθμό ένα ικανό προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για να ενισχύει την εμπλοκή τους. Αντιθέτως, αποτιμούν θετικά την ύπαρξη ενός φιλικού κλίματος έναντι της συμμετοχής των παιδιών και την ύπαρξη ενός προσωπικού φιλικά διακειμένου έναντι αυτής. 2) παράγοντες όπως το φύλο, η ηλικία, ο συνολικός χρόνος προϋπηρεσίας, η οικογενειακή κατάσταση και ο αριθμός παιδιών δεν φαίνεται να σχετίζονται με τις τιμές του εργαλείου μέτρησης. 3) όσο περισσότερα τα έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη, τόσο πιο θετική η συνολική αποτίμηση περί των δράσεων της για τα παιδιά, 4) οι βιβλιοθηκονόμοι διακρίνονται από μία χαμηλότερη αντίληψη ως προς μία πληθώρα διαφορετικών παραμέτρων της λειτουργίας και της δράσης των δημόσιων βιβλιοθηκών για τα παιδιά σε σύγκριση με τους υπόλοιπους εργαζόμενους και 5) με βάση την ποιοτική έρευνα, οι συμμετέχοντες θεωρούν πως οι δημόσιες βιβλιοθήκες ενισχύουν τη φιλαναγνωσία και την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, πως ανέπτυξαν ένα ευρύ φάσμα δράσεων που περιορίστηκαν στην περίοδο της πανδημίας και πως η ενίσχυση της διοικητικής και πολιτικής υποστήριξης των σχετικών εγχειρημάτων είναι αναγκαία για τη βελτίωσή τους.

Λέξεις Κλειδιά: ανάγνωση; βιβλία; δημοτική βιβλιοθήκη; παιδιά; φιλαναγνωσία

Περίληψη στα αγγλικά

This research attempts to study the activities of public libraries for children. This is a research question that has not been examined by the literature in Greece so far, although, as can be seen from the theoretical framework presented, there is a sufficient amount of knowledge in foreign countries. The necessity of conducting this study was therefore dictated by two factors, firstly the lack of relevant studies in the Greek reality and the need to investigate this phenomenon in the period of the current pandemic, which certainly leads to a radical change in the action of libraries. Based on the study conducted using questionnaires and interviews with employees of public libraries (N=28 & 5 respectively), the following central findings can be made: 1) the participants of the study consider that the development of partnerships between libraries and children's parents takes place to a limited extent and that there is not a significant degree of competent staff with knowledge and skills to enhance their involvement. On the contrary, they value positively the existence of a friendly climate towards children's involvement and the existence of friendly staff towards it. 2) Factors such as gender, age, the total number of years of professional experience, marital status and number of children do not seem to be related to the values of the measurement tool. 3) The greater the number of years spent working at the library in question, the more positive the overall appraisal of its actions for children. 4) When compared to other employees, librarians have a lower perception of a variety of various parameters of the functioning and operations of public libraries for children. 5) Participants in the qualitative research believe that public libraries improve children's literacy and social development, that they developed a wide range of activities that were limited to the pandemic period, and that administrative and political support for the relevant projects is needed to improve them.

Keywords: books; children; public library; reading

Πίνακας περιεχομένων

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ.....	II
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	III
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	IV
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ – ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ.....	V
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ.....	VI
ΠΕΡΙΛΗΨΗΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ	VIII
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	XI
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ, ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1
1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	2
1.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	2
1.4 ΟΡΙΣΜΟΙ	3
1.5 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ, ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	5
2.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	5
2.1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.....	5
2.1.2 Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	6
2.1.3 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	11
2.1.3.1 ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.....	11
2.1.3.2 ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΡΩΓΗ	12
2.1.3.3 ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ, ΧΩΡΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ	13
2.1.3.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΕΣΧΕΣ	14
2.1.3.5 ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ	15
2.1.3.6 ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΣΠΑΝΙΟ ΥΛΙΚΟ.....	15
2.1.3.7 ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ	16
2.1.4 ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	17
2.1.4.1 ΣΥΜΒΑΛΛΟΝΤΑΣ ΣΕ ΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ.....	17
2.1.4.2 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑΣ.....	18
2.1.4.3 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	19
2.1.4.4 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	20

2.2	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ – ΕΡΕΥΝΕΣ	22
2.3	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ		25
3.1	ΣΚΟΠΟΣ.....	25
3.2	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	25
3.3	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	25
3.4	ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ.....	26
3.5	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	27
3.6	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΕΥΡΗΜΑΤΑ.....		31
4.1	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΣΟΤΙΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ	31
4.2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ 54		
5.1	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	54
5.2	ΑΝΤΙΠΑΡΑΒΟΛΗ ΜΕ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ	55
5.3	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	57
5.4	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	60
5.5	ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ.....	61
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....		63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΤΙΤΛΟΣ.....		69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. ΦΟΡΜΑΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣΓΙΑΤΟΠΟΣΟΤΙΚΟΣΚΕΛΟΣ		69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. ΦΟΡΜΑ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΙΟΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ		70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. ΟΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΣΟΤΙΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ		71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4. ΟΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ		73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5. ΟΙ ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ.....		73

Πίνακας πινάκων

Πίνακας 1. Η κανονικότητα της κατανομής των μετρήσεων του εργαλείου μέτρησης.....	29
Πίνακας 2. Τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των κοινωνικο-δημογραφικών μεταβλητών.....	31
Πίνακας 3. Τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των ποσοτικών κοινωνικο-δημογραφικών μεταβλητών.....	32
Πίνακας 4. Τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των ερωτήσεων και του συνολικού σκορ του εργαλείου μέτρησης.....	33
Πίνακας 5. Η σχέση του φύλου με τις ερωτήσεις του εργαλείου μέτρησης.....	34
Πίνακας 6. Η συσχέτιση της ηλικίας με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης.....	36
Πίνακας 7. Η συσχέτιση του συνολικού χρόνου προϋπηρεσίας με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης.....	38
Πίνακας 8. Η συσχέτιση του χρόνου προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης.....	40
Πίνακας 9. Η σχέση της οικογενειακής κατάστασης με τις τιμές του εργαλείου μέτρησης.....	42
Πίνακας 10. Η συσχέτιση του αριθμού παιδιών με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης	44
Πίνακας 11. Οι διαφορές στις ερωτήσεις και στο συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης με βάση τη θέση εργασίας.....	46
Πίνακας 12. Οι επιμέρους και κεντρικές θεματικές της έρευνας	52

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας

Δίχως αμφιβολία, η παιδική ηλικία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την προώθηση μιας πληθώρας διαφορετικών παραμέτρων της ανάπτυξης του ανθρώπου. Η ανάγνωση έχει κεντρικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση, καθιστώντας στην πραγματικότητα το ανθρώπινο είδος μοναδικό και επιτρέποντας του την επικοινωνία και τη μεταβίβαση γνώσης από τη μία γενιά στην άλλη (Lightfoot et al., 2014). Δεν θα ήταν επομένως υπερβολή να ειπωθεί πως χωρίς την ανάγνωση ο ίδιος ο ανθρώπινος πολιτισμός θα ήταν ανυπόστατος (Παπαηλίου, 2005).

Η βιβλιοθήκη νοείται παραδοσιακά ως ένας χώρος ο οποίος προάγει την ανάγνωση και τη γνώση. Μάλιστα, ιδιαίτερα σημαντική οφείλει να θεωρηθεί η δημόσια βιβλιοθήκη, η οποία καθιστά τη γνώση ανοιχτή και προσβάσιμη από όλους (Rubin, 2010). Σαφέστατα, η βιβλιοθήκη έχει εξελιχθεί σε σημαντικό βαθμό κατά μήκος του χρόνου, μεταβαλλόμενη παράλληλα με τα σημαντικά γεγονότα που μετασχημάτισαν τις ανθρώπινες κοινωνίες, με τελευταίο ίσως αυτό της τρέχουσας πανδημίας, που φαίνεται να οδηγεί τη βιβλιοθήκη σε μία περισσότερο ηλεκτρονική και ψηφιακή μορφή (Smith, 2020).

Στην Ελλάδα, οι ελεύθερα προσβάσιμες βιβλιοθήκες μπορούν να διακριθούν στις δημόσιες και στις δημοτικές. Στη χώρα μας λειτουργούν 46 δημόσιες βιβλιοθήκες σε όλη την επικράτεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3149/2003. Από αυτές, 29 είναι κεντρικές και διαθέτουν κινητές βιβλιοθήκες, ενώ 10 από τις 45 έχουν χαρακτηριστεί ως ιστορικές, καθώς ο χρόνος λειτουργίας τους ξεπερνά τον έναν αιώνα και διαθέτουν ιδιαίτερα παλιές συλλογές. Το Υπουργείο Παιδείας είναι υπεύθυνο για τις βιβλιοθήκες αυτού του τύπου. Αντίθετα, οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες βρίσκονται υπό την εποπτεία του εκάστοτε δήμου. Για παράδειγμα, χαρακτηριστική είναι η δημοτική Βιβλιοθήκη της Αθήνας, που ιδρύθηκε το 1835 και συνεχίζει απρόσκοπτα τη λειτουργία της μέχρι και σήμερα.

Με βάση τα παραπάνω, η συγκεκριμένη έρευνα επιχείρησε να μελετήσει το ρόλο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης στην προαγωγή δράσεων που αφορούν τα παιδιά και τους νέους.

1.2 Μεθοδολογία

Για τον σκοπό της έρευνας, πραγματοποιείται αρχικά μία σχετική βιβλιογραφική ανασκόπηση, όπου εξετάζεται ο ρόλος της βιβλιοθήκης, ιδίως υπό το πρίσμα της δημόσιας προσβάσιμης βιβλιοθήκης, και επιχειρείται η διερεύνηση του ρόλου των βιβλιοθηκών σε σχέση με τους νέους. Δεδομένου του σχετικού ερευνητικού κενού εμπειρικών μελετών που να αφορούν αυτό το ζήτημα, πραγματοποιήθηκε μία σχετική έρευνα σε εργαζόμενους βιβλιοθηκών δήμων του Νομού Αττικής, επιδιώκοντας τη μελέτη της αντίληψής τους για τον ρόλο και τις δράσεις της δημοτικής βιβλιοθήκης όσον αφορά τα παιδιά και τους νέους. Η έρευνα αυτή υλοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων αυτοαναφοράς και συνεντεύξεων. Με αφετηρία τις σχετικές διαπιστώσεις που προκύπτουν από την ανάλυση των δεδομένων, επιχειρείται η ανάδειξη των περιορισμών της μελέτης, η κατάληξη σε προτάσεις για τη μελλοντική έρευνα και σε προτάσεις για τη διοίκηση των βιβλιοθηκών.

1.3 Περιορισμοί της μελέτης

Όσον αφορά τους περιορισμούς της μελέτης, στο ποσοτικό σκέλος της έρευνας που διεξήχθη υπάρχουν περιορισμοί που αφορούν την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος και την πιθανή ύπαρξη στατιστικού σφάλματος. Επιπροσθέτως, οι περιορισμοί αυτοί του σκέλους αφορούν τη χρήση μη παραμετρικών αναλύσεων έναντι παραμετρικών, καθώς δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις χρήσης παραμετρικών ελέγχων, και τη χρήση μη σταθμισμένων εργαλείων μέτρησης που αναπτύχθηκαν συγκεκριμένα για το σκοπό της έρευνας. Στο ποιοτικό σκέλος οι περιορισμοί αφορούν το μέγεθος του εξεταζόμενου δείγματος και την τοποθέτηση για ένα ζήτημα της επαγγελματικής πρακτικής μέσω συνέντευξης, που ενδεχομένως να οδήγησε σε τροποποίηση των αποκρίσεων των συμμετεχόντων

ώστε να εκφράσουν μια γενικότερη ικανοποίηση ή δυσαρέσκεια με βάση το περιβάλλον εργασίας τους.

1.4 Ορισμοί

Στη συγκεκριμένη μελέτη χρησιμοποιήθηκαν ορισμένοι λειτουργικοί ορισμοί. Ειδικότερα, ως δημόσια βιβλιοθήκη θεωρήθηκε κάθε μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα βιβλιοθήκη που απευθύνεται ελεύθερα στο ευρύ κοινό. Ως δημοτική βιβλιοθήκη θεωρήθηκε κάθε δημόσια βιβλιοθήκη η αρμοδιότητα λειτουργίας της οποίας επαφίεται σε κάποιο τοπικό δήμο. Δεδομένης αυτής της διάκρισης των σχετικών όρων, όλες οι δημοτικές βιβλιοθήκες είναι δημοτικές, αλλά όχι όλες οι δημόσιες δημοτικές, καθώς για παράδειγμα ορισμένες ενδεχομένως να λειτουργούν εντός ακαδημαϊκών ιδρυμάτων.

1.5 Οργάνωση κεφαλαίων, διάρθρωση της εργασίας

Όσον αφορά τη δομή της συγκεκριμένης μελέτης, έπειτα από την Εισαγωγή ακολουθεί το Θεωρητικό Μέρος, στο οποίο και αναλύεται η έννοια της δημόσιας βιβλιοθήκης. Στο σκέλος αυτό παρουσιάζεται η ιστορική της εξέλιξη, οι σχετικές υπηρεσίες που προσφέρει στους χρήστες, η αποστολή των σύγχρονων βιβλιοθηκών, η συμμετοχή των νέων στις δημόσιες βιβλιοθήκες και οι προγενέστερες έρευνες οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί προς αυτή την κατεύθυνση. Ως συνάρτηση της βιβλιογραφικής ανασκόπησης που πραγματοποιήθηκε διαμορφώθηκαν και οι υποθέσεις της έρευνας.

Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζεται η Μεθοδολογία της μελέτης. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται πληροφορίες για το σκοπό και το σχεδιασμό της έρευνας, τους συμμετέχοντες, τα εργαλεία μέτρησης, τη διαδικασία και την ανάλυση των δεδομένων που ακολουθήθηκε. Δεδομένου πως πρόκειται για μία έρευνα που συνδυάζει την ποσοτική και την ποιοτική προσέγγιση, γίνεται αναφορά σε όλες τις ανωτέρω παραμέτρους υπό το πρίσμα των δύο διαφορετικών προσεγγίσεων.

Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα Αποτελέσματα της μελέτης, καθώς η έρευνα ήταν ποσοτική και ποιοτική, στο ποσοτικό σκέλος παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης των δεδομένων που πραγματοποιήθηκε. Έτσι, αρχικά

παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της περιγραφικής ανάλυσης και εν συνεχεία τα αποτελέσματα της επαγωγικής ανάλυσης. Ακολούθως, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της θεματικής ανάλυσης περιεχομένου για το ποιοτικό σκέλος της έρευνας.

Στο επόμενο σκέλος της μελέτης πραγματοποιείται Συζήτηση επί των αποτελεσμάτων και στη συνέχεια ακολουθούν τα Συμπεράσματα. Στο σκέλος αυτό πραγματοποιείται αρχικά μία συνοπτική επισκόπηση των κυριότερων αποτελεσμάτων της μελέτης, εν συνεχεία αναδεικνύονται και παρουσιάζονται λεπτομερώς οι περιορισμοί της έρευνας, με αφετηρία αυτούς πραγματοποιούνται ορισμένες προτάσεις για τη μελλοντική έρευνα, ενώ αναδεικνύονται και ορισμένες προτάσεις για την αναδιαμόρφωση της λειτουργίας των δημόσιων βιβλιοθηκών.

Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα

2.1 Θεωρητικό μέρος

2.1.1 Η έννοια της δημόσιας βιβλιοθήκης

Η δημόσια βιβλιοθήκη είναι μια βιβλιοθήκη που είναι προσβάσιμη από το ευρύ κοινό και συνήθως χρηματοδοτείται από δημόσιες πηγές, όπως οι φόροι. Λειτουργείται από βιβλιοθηκονόμους και βοηθητικούς υπαλλήλους βιβλιοθηκών, οι οποίοι είναι επίσης δημόσιοι υπάλληλοι.

Υπάρχουν πέντε θεμελιώδη χαρακτηριστικά που μοιράζονται οι δημόσιες βιβλιοθήκες (Rubin, 2010):

1. η συντριπτική πλειονότητα της χρηματοδότησής τους παρέχεται από φόρους που καταβάλλονται από τους πολίτες είτε σε τοπικό είτε σε κρατικό επίπεδο
2. διοικούνται από ένα συμβούλιο με κεντρικό στόχο την εξυπηρέτηση του δημόσιου και μόνο συμφέροντος
3. είναι ανοικτές σε όλους και κάθε μέλος της κοινότητας μπορεί να έχει πρόσβαση στη συλλογή τους
4. είναι εντελώς εθελοντικές με την έννοια ότι κανείς δεν υποχρεώνεται ποτέ να χρησιμοποιήσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες
5. παρέχουν βασικές τουλάχιστον υπηρεσίες χωρίς κάποια χρέωση

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες υπάρχουν σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο και συχνά θεωρούνται απαραίτητο μέρος της ύπαρξης ενός μορφωμένου και εγγράμμου πληθυσμού. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες διαφέρουν από τις ερευνητικές βιβλιοθήκες, τις σχολικές βιβλιοθήκες και άλλες ειδικές βιβλιοθήκες στο ότι η αποστολή τους είναι να εξυπηρετούν τις ανάγκες πληροφόρησης του γενικού κοινού και όχι τις ανάγκες ενός συγκεκριμένου σχολείου, ιδρύματος ή ερευνητικού πληθυσμού. Έτσι, διακρίνονται από μια στόχευση γενική και όχι σαφώς

προσδιορισμένη σε συγκεκριμένες και κατά μία έννοια λιγότερο συχνές ανάγκες. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες παρέχουν επίσης δωρεάν υπηρεσίες, όπως παραμύθια για παιδιά προσχολικής ηλικίας για την ενθάρρυνση του πρώιμου γραμματισμού, χώρους ήσυχης μελέτης και εργασίας για φοιτητές και επαγγελματίες ή λέσχες βιβλίου για την ενθάρρυνση της εκτίμησης της λογοτεχνίας στους ενήλικες. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες συνήθως επιτρέπουν στους χρήστες να δανείζονται βιβλία, δηλαδή να τα παίρνουν προσωρινά από το χώρο τους. Διαθέτουν επίσης συλλογές πληροφοριακών πηγών που δεν δανείζονται και παρέχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και στο Διαδίκτυο στους χρήστες (Rubin, 2010).

2.1.2 Η ιστορική εξέλιξη των δημόσιων βιβλιοθηκών

Από ιστορικής απόψεως, η χρηματοδότηση και λειτουργία δημόσιων βιβλιοθηκών συναντάται για πρώτη φορά στο Χαλιφάτο των Φατιμίδων και αποδίδεται συγκεκριμένα στον χαλίφη Al-Hakim (996-1021μ.Χ.). Μετέπειτα ωστόσο, για λόγους που δεν είναι απόλυτα σαφείς, ο χαλίφης τερμάτισε το συγκεκριμένο εγχείρημα (Amanm 1970). Στην Ευρώπη, αρκετούς αιώνες αργότερα, συγκεκριμένα τον 15^ο αιώνα, ιδρύθηκε η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη, η βιβλιοθήκη Malatestiana, η οποία παρείχε τόσο κοσμικά, όσο και θρησκευτικά κείμενα στα λατινικά, τα ελληνικά και τα εβραϊκά και ήταν πλήρως ανοικτή για τον οποιονδήποτε (Fabbri & Pretelli, 2014). Μια άλλη πρώιμη βιβλιοθήκη που επέτρεπε την πρόσβαση στο κοινό ήταν αυτή των Kalendars ή Kalendaries, μιας αδελφότητας κληρικών και λαϊκών στο Μπρίστολ της Αγγλίας. Ειδικότερα, το 1464 προβλέφθηκε η ανέγερση βιβλιοθήκης σε οίκημα των Kalendaries και ορίστηκε ότι όλοι όσοι επιθυμούν να εισέλθουν θα έχουν ελεύθερη πρόσβαση (Mathews, 2014). Το 1598, ο Francis Trigge ίδρυσε μια βιβλιοθήκη σε ένα δωμάτιο πάνω από την εκκλησία St. Wulfram's Church στο Grantham του Lincolnshire στην Αγγλία και όρισε ότι θα έπρεπε να είναι ανοικτή για τον κλήρο και τους κατοίκους της γύρω γειτονιάς. Ορισμένοι μελετητές θεωρούν αυτή τη βιβλιοθήκη "πρόγονο" των δημόσιων βιβλιοθηκών, δεδομένου ότι το κοινό μπορούσε να τη χρησιμοποιεί ακόμα και αν δεν ήταν μέλος μιας συγκεκριμένης θρησκευτικής οργάνωσης, όντας έτσι προσβάσιμη στον οποιονδήποτε. Ωστόσο, στη

βιβλιοθήκη αυτή δεν υπήρχε δυνατότητα δανεισμού και κάποιος ήταν υποχρεωμένος να διαβάσει στους χώρους τους ό,τι τον ενδιέφερε (Roberts, 1971).

Τα ανωτέρω εγχειρήματα φαίνεται πως ήταν αρκετά αποσπασματικά, χωρικά και χρονικά ανεξάρτητα και σε καμία περίπτωση δεν συνδέονται με μια κεντρική και συστηματικά ασκούμενη πολιτική για την προώθηση των δημόσιων βιβλιοθηκών. Η κατάσταση αυτή άρχισε να μεταβάλλεται στα πρώτα χρόνια του 17^{ου} αιώνα, όπου στην Αγγλία ιδρύθηκαν πολλές διάσημες βιβλιοθήκες. Συγκεκριμένα, την περίοδο αυτή ιδρύονται η βιβλιοθήκη του Νόρουιτς και η βιβλιοθήκη Chetham's Library στο Μάντσεστερ, δύο ιστορικές πλέον βιβλιοθήκες της χώρας (Smith, 1989; Stroker, 1980). Παράλληλα, στο μέσο του αιώνα αρχίζουν να εμφανίζονται βιβλιοθήκες σε διάφορες περιοχές της Ιταλίας, κυρίως στο Μιλάνο και στη Ρώμη (Marcora, 1996; Milan, 2015; Somaglia, 1927).

Η χρήση των δημόσιων βιβλιοθηκών απέκτησε έναν απελευθερωτικό πλέον χαρακτήρα κατά του σκοταδισμού του Μεσαίωνα καθώς η ανθρωπότητα προχώρησε πλέον στον Διαφωτισμό. Για παράδειγμα, ο Claude Sallier, Γάλλος φιλόλογος, λειτούργησε μια πρώιμη μορφή δημόσιας βιβλιοθήκης στην πόλη Saulieu από το 1737 έως το 1750 λόγω του ότι επιθυμούσε να καταστήσει τον πολιτισμό και τη μάθηση προσιτά σε όλους τους ανθρώπους (Pekonen, 2018). Συνεπώς, διακρίνεται πλέον ένας ευρύτερος απελευθερωτικός χαρακτήρας για τις δημόσιες βιβλιοθήκες, που αρχίζουν πλέον να δίνουν μεγάλη βαρύτητα στην αξία της ανοιχτής και προσβάσιμης σε όλους γνώση.

Την περίοδο αυτή άρχισαν επίσης να λειτουργούν δημόσιες βιβλιοθήκες και σε άλλες περιοχές της Ευρώπης. Το 1747 άρχισε στη Βαρσοβία της Πολωνίας η ανάπτυξη μιας δημόσιας βιβλιοθήκης. Το εγχείρημα αυτό αποδίδεται στον Józef Andrzej Załuski και τον αδελφό του, Andrzej Stanisław Załuski, που ήταν και οι δύο ρωμαιοκαθολικοί επίσκοποι. Η βιβλιοθήκη ήταν ανοιχτή στο κοινό και θεωρείται μάλιστα ως μία από τις μεγαλύτερες δημόσια προσβάσιμες βιβλιοθήκες εκείνης της εποχής στην Ευρώπη (Gorecki, 1978).

Στις αρχές του 18ου αιώνα, οι βιβλιοθήκες γίνονταν όλο και περισσότερο δημόσιες, ενώ ταυτόχρονα άρχισε να δίνεται μεγάλη σημασία στη δυνατότητα για δανεισμό βιβλίων. Τον 18^ο αιώνα έγινε η μετάβαση από τις κλειστές ενοριακές βιβλιοθήκες στις δανειστικές βιβλιοθήκες. Πριν από αυτή την εποχή, οι δημόσιες

βιβλιοθήκες σε χώρες όπως η Αγγλία είχαν ενοριακό χαρακτήρα και οι βιβλιοθήκες συχνά αλυσόδεταν τα βιβλία τους στα γραφεία (Kelly, 1966).

Παρόλο που το Βρετανικό Μουσείο υπήρχε εκείνη την εποχή και περιείχε πάνω από 50.000 βιβλία, η εθνική βιβλιοθήκη δεν ήταν ανοιχτή στο κοινό, ούτε καν στην πλειοψηφία του πληθυσμού. Η πρόσβαση στο Μουσείο εξαρτιόταν από τα πάσο, για τα οποία υπήρχε μερικές φορές περίοδος αναμονής τριών έως τεσσάρων εβδομάδων. Επιπλέον, η βιβλιοθήκη δεν ήταν ανοιχτή για περιήγηση. Μόλις είχε εκδοθεί το πάσο για τη βιβλιοθήκη τότε μόνο ο αναγνώστης ξεναγούνταν στη βιβλιοθήκη. Ομοίως, η Bibliothèque du Roi στο Παρίσι απαιτούσε από έναν πιθανό επισκέπτη να ελεγχθεί προσεκτικά και, ακόμη και μετά την εκπλήρωση αυτού του όρου, η βιβλιοθήκη ήταν ανοιχτή μόνο δύο ημέρες την εβδομάδα (Melton, 2001).

Αν και τα ανωτέρω εγχειρήματα εμπίπτουν στην κατηγορία των δημόσιων βιβλιοθηκών, μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα, δεν υπήρχαν σχεδόν καθόλου δημόσιες βιβλιοθήκες με την έννοια με την οποία αντιλαμβανόμαστε σήμερα τον όρο, δηλαδή βιβλιοθήκες που να παρέχονται από δημόσιους πόρους και να είναι ελεύθερα προσβάσιμες σε όλους, καθώς μόνο μία σημαντική βιβλιοθήκη στη Βρετανία, και συγκεκριμένα η βιβλιοθήκη του Chetham στο Μάντσεστερ, ήταν πλήρως και ελεύθερα προσβάσιμη στο κοινό (Kelly, 1966). Η Δουκική Βιβλιοθήκη στο Wolfenbüttel της σημερινής Γερμανίας ήταν ανοιχτή κάθε εργάσιμη ημέρα πρωί και απόγευμα και δάνειζε τα βιβλία της στο κοινό. Μεταξύ 1714 και 1799, η βιβλιοθήκη δάνεισε 31.485 βιβλία σε 1.648 διαφορετικούς χρήστες (Melton, 2001). Αυτού του είδους οι δημόσιες βιβλιοθήκες που ήταν πολύ πιο κοντά στη σημερινή έννοια της δημόσιας βιβλιοθήκης, ήταν εξαιρετικά σπάνιες, καθώς οι περισσότερες βιβλιοθήκες παρέμεναν δυσπρόσιτες (Kelly, 1966).

Το 1820 άρχισε να λειτουργεί η Κρατική Κεντρική Βιβλιοθήκη της Κεράλα στο Τριβαντρούμ της Ινδίας, η οποία δεν είναι μόνο η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη της Ινδίας αλλά και το πρώτο τέτοιο εγχείρημα εκτός Ευρώπης. Την περίοδο εκείνη είχε δημιουργηθεί στη χώρα ένα ολόκληρο δίκτυο παροχής βιβλιοθηκών σε ιδιωτική ή ιδρυματική βάση. Οι συνδρομητικές βιβλιοθήκες παρείχαν στις μεσαίες και ανώτερες τάξεις μια ποικιλία βιβλίων με κάποια χρέωση, χωρίς όμως οι κατώτερες οικονομικά τάξεις να μπορούν να έχουν πρόσβαση. Ως εκ τούτου, το συγκεκριμένο εγχείρημα διαφοροποιείται ουσιωδώς ακριβώς λόγω της δυνατότητας για ανοιχτή και δημόσια πρόσβαση (Paslithil, 2006).

Η αύξηση της απήχησης της λογοτεχνίας την εποχή αυτή ενθάρρυνε την εξάπλωση των δανειστικών βιβλιοθηκών, ιδίως των εμπορικών συνδρομητικών βιβλιοθηκών. Οι εμπορικές συνδρομητικές βιβλιοθήκες ξεκίνησαν όταν οι βιβλιοπώλες άρχισαν να νοικιάζουν επιπλέον αντίτυπα βιβλίων στα μέσα του 18ου αιώνα. Το 1790 υπήρχαν στην Αγγλία περίπου εξακόσιες βιβλιοθήκες ενοικίασης και δανεισμού, με πελατολόγιο περίπου πενήντα χιλιάδων ατόμων (Allan, 2008). Στα μέσα και τέλη του 18ου αιώνα παρατηρήθηκε μια έντονη αναγνωστική επιθυμία, κυρίως από πλευράς των γυναικών, καθώς τα μυθιστορήματα γίνονταν όλο και πιο δημοφιλή (Irwin, 1964).

Την περίοδο αυτή παρατηρείται γενικότερα μια μετάβαση από την πρώιμη φάση των βιβλιοθηκών σε μια μετέπειτα φάση εξέλιξης, η οποία εκτείνεται ως και το σήμερα. Στη Μεγάλη Βρετανία, σύμφωνα με τους όρους του νόμου περί μουσείων του 1845, οι δήμοι Warrington και Salford δημιούργησαν βιβλιοθήκες στα μουσεία τους. Η δημοτική βιβλιοθήκη του Warrington άνοιξε το 1848. Παρατηρείται επομένως τη συγκεκριμένη περίοδο μια προώθηση των δημόσιων βιβλιοθηκών από πλευράς του κράτους, προωθώντας μέσω σχετικών νόμων τη δυνατότητα των μουσείων να αναπτύσσουν βιβλιοθήκες (Kelly, 1966).

Οι νομοθετικές αλλαγές εκείνης της περιόδου συνεχίστηκαν με σημείο σταθμό τον νόμο περί δημόσιων βιβλιοθηκών του 1950. Αν και στα μέσα του 19ου αιώνα η Αγγλία είχε 274 συνδρομητικές βιβλιοθήκες και η Σκωτία 266, το θεμέλιο του σύγχρονου συστήματος δημόσιων βιβλιοθηκών στη Βρετανία είναι η συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση. Ο νόμος έδωσε για πρώτη φορά στους τοπικούς δήμους τη δυνατότητα να ιδρύουν δωρεάν δημόσιες βιβλιοθήκες και αποτέλεσε το πρώτο νομοθετικό βήμα προς τη δημιουργία ενός διαρκούς εθνικού θεσμού που παρέχει καθολική δωρεάν πρόσβαση στην πληροφόρηση και τη λογοτεχνία. Στη δεκαετία του 1830, στο απόγειο του χαρτιστικού κινήματος, υπήρχε μια γενική τάση προς τον ρεφορμισμό στο Ηνωμένο Βασίλειο. Οι μεσαίες τάξεις ανησυχούσαν ότι ο ελεύθερος χρόνος των εργατών δεν αξιοποιούνταν σωστά. Αυτό υποκινήθηκε περισσότερο από τον πατερναλισμό της βικτωριανής μεσαίας τάξης παρά από την απαίτηση των κατώτερων κοινωνικών τάξεων. Θεωρήθηκε έτσι από πολιτικούς που ήταν φορείς πιο απελευθερωτικών ιδεών ότι η ενθάρρυνση των κατώτερων τάξεων να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους σε ηθικά ανυψωτικές δραστηριότητες, όπως το

διάβασμα, θα προωθούσε ευρύτερο κοινωνικό όφελος (Hamby & Najowitz, 1999; Lewis, 2018).

Σαφώς, η στροφή στη δημόσια βιβλιοθήκη συνάντησε έντονες αντιστάσεις. Διατυπώθηκαν αντιρρήσεις σχετικά με την αύξηση της φορολογίας, την πιθανή προσβολή της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας και της υπάρχουσας παροχής βιβλιοθηκών, όπως τα ινστιτούτα μηχανικών, καθώς και ο φόβος ότι η αφύπνιση της εργατικής τάξης θα προκαλούσε μια γενικότερη κοινωνική αναταραχή. Το νομοσχέδιο πέρασε από το Κοινοβούλιο, καθώς οι περισσότεροι βουλευτές θεωρούσαν ότι οι δημόσιες βιβλιοθήκες θα παρείχαν διευκολύνσεις για αυτοβελτίωση μέσω των βιβλίων και της ανάγνωσης για όλες τις τάξεις και ότι το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που επιτυγχάνεται με την παροχή δημόσιων βιβλιοθηκών θα είχε ως αποτέλεσμα χαμηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας (Hamby & Najowitz, 1999; Lewis, 2018).

Το Μουσείο και η Πινακοθήκη του Σάλφορντ άνοιξε για πρώτη φορά τον Νοέμβριο του 1850 ως "The Royal Museum & Public Library", ως η πρώτη άνευ όρων δωρεάν δημόσια βιβλιοθήκη στην Αγγλία, υποστηριζόμενη από την κρατική φορολογία, ενώ αντίστοιχη βιβλιοθήκη λειτούργησε το 1852 στο Μάντσεστερ (Hewitt, 2000). Το Νόριτς φαίνεται να είναι ο πρώτος δήμος που υιοθέτησε τον Νόμο περί Δημόσιων Βιβλιοθηκών του 1850, ο οποίος επέτρεπε σε κάθε δήμο με πληθυσμό 100.000 και άνω να θεσπίσει μια αμελητέα φορολογία για την ανάπτυξη δημόσιων βιβλιοθηκών (Stephen, 2020).

Το 1866 ψηφίστηκε στην Αγγλία τροποποιητικός νόμος επί του νόμου του 1850, ο οποίος εξάλειψε εντελώς το πληθυσμιακό όριο για την ίδρυση βιβλιοθήκης και αντικατέστησε την πλειοψηφία των δύο τρίτων που απαιτούνταν προηγουμένως για την έγκριση με απλή πλειοψηφία. Επίσης, επέτρεψε σε γειτονικές ενορίες να συνεργαστούν με δημόσιες βιβλιοθήκες. Παρά την αύξηση του επιπέδου των φόρων που μπορούσαν να εισπράττουν οι δημόσιες βιβλιοθήκες, εξακολουθούσε να είναι πολύ δύσκολο για τους δήμους να συγκεντρώσουν επαρκή κεφάλαια για τη χρηματοδότηση νέων βιβλιοθηκών. Έτσι, η ανάπτυξη των δημόσιων βιβλιοθηκών στον απόηχο του νόμου του 1850 βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στις φιλανθρωπίες (Kelly, 1966).

Στη Βόρεια Αμερική, οι δημόσιες βιβλιοθήκες αναπτύχθηκαν προοδευτικά από τον 18ο αιώνα έως σήμερα. Καθώς η χώρα γινόταν πολυπληθέστερη και πλουσιότερη, παράγοντες όπως η ώθηση για εκπαίδευση και η επιθυμία για ανταλλαγή γνώσεων οδήγησαν στην ευρεία δημόσια υποστήριξη των δωρεάν βιβλιοθηκών. Επιπλέον, οι δωρεές χρημάτων από ιδιώτες φιλόνηθρους παρείχαν το αρχικό κεφάλαιο για να ξεκινήσουν πολλές βιβλιοθήκες. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, συλλέκτες δώρισαν μεγάλες συλλογές βιβλίων (Lushington, 2016).

Παράλληλα, αναπτύχθηκαν δημόσιες βιβλιοθήκες και σε άλλες περιοχές του κόσμου, όπως η Αυστραλία. Η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη στην Αυστραλία ήταν η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Μελβούρνης, η οποία άνοιξε το 1856. Επιπλέον, το Σεπτέμβριο του 1869, η κυβέρνηση της Νέας Νότιας Ουαλίας άνοιξε δημόσια βιβλιοθήκη στο Σίδνεϋ (Remmington, 1937).

2.1.3 Υπηρεσίες των σύγχρονων δημόσιων βιβλιοθηκών

2.1.3.1 Δανεισμός και ανάγνωση

Το κύριο καθήκον των δημόσιων βιβλιοθηκών είναι να παρέχουν στο κοινό πρόσβαση σε βιβλία και περιοδικά. Οι βιβλιοθήκες προσφέρουν συνήθως πρόσβαση σε χιλιάδες, δεκάδες χιλιάδες ή ακόμη και εκατομμύρια βιβλία, η πλειονότητα των οποίων είναι διαθέσιμη για δανεισμό από οποιονδήποτε διαθέτει την κατάλληλη κάρτα βιβλιοθήκης. Η επιλογή των βιβλίων μιας βιβλιοθήκης ονομάζεται συλλογή της και συνήθως περιλαμβάνει μια σειρά από δημοφιλή μυθιστορήματα, κλασικά έργα, μη λογοτεχνικά έργα και έργα αναφοράς, βιβλία δημοσίου ενδιαφέροντος, καθώς και συνδρομές σε δημοφιλείς εφημερίδες και περιοδικά. Οι περισσότερες βιβλιοθήκες προσφέρουν ήσυχο χώρο για ανάγνωση, γνωστό ως αναγνωστήριο. Οι χρήστες της βιβλιοθήκης μπορούν επίσης να πάρουν βιβλία στο σπίτι τους, αρκεί να τα επιστρέψουν σε συγκεκριμένη ώρα και σε καλή κατάσταση. Εάν ένα δανεισμένο βιβλίο επιστραφεί καθυστερημένα, η βιβλιοθήκη μπορεί να χρεώσει ένα μικρό πρόστιμο. Οι περισσότερες δημόσιες βιβλιοθήκες παρέχουν πλέον πρόσβαση σε ηλεκτρονικά βιβλία και ψηφιακά ή ψηφιοποιημένα περιοδικά, καθώς και σε έντυπα βιβλία. Πολλές βιβλιοθήκες προσφέρουν βοήθεια στους δανειζόμενους, για την

επιλογή βιβλίων, μέσω εξειδικευμένων βιβλιοθηκονόμων που συμβουλεύουν τους αναγνώστες (Udofia, 2009).

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες παρέχουν επίσης βιβλία και άλλο υλικό για παιδιά. Το υλικό αυτό συχνά στεγάζεται σε ένα ειδικό τμήμα γνωστό ως παιδική βιβλιοθήκη, την ευθύνη του οποίου έχει ένας εξειδικευμένος παιδικός βιβλιοθηκονόμος. Ιστοσελίδες προσανατολισμένες στα παιδιά με on-line εκπαιδευτικά παιχνίδια και προγράμματα ειδικά σχεδιασμένα για τους νεότερους χρήστες των βιβλιοθηκών γίνονται όλο και πιο δημοφιλή. Μπορεί επίσης να παρέχονται υπηρεσίες και για άλλες ομάδες, όπως υλικό σε μεγάλες εκτυπώσεις ή σε γραφή Braille, βιβλία σε κασέτα, λογοτεχνία για νέους και άλλο υλικό για εφήβους ή υλικό σε άλλη γλώσσα εκτός της γλώσσας της κυρίαρχης πολιτισμικά ομάδας μιας χώρας (McCook & Bossaller, 2018).

Οι βιβλιοθήκες δανείζουν επίσης βιβλία η μία στην άλλη, μια πρακτική γνωστή ως διαδανεισμός. Ο διαδανεισμός επιτρέπει στις βιβλιοθήκες να παρέχουν στους χρήστες τους πρόσβαση στις συλλογές άλλων βιβλιοθηκών, ιδίως σε σπάνια, εξειδικευμένα ή/και εξαντλημένα βιβλία. Βιβλιοθήκες εντός του ίδιου συστήματος, όπως ένα επαρχιακό σύστημα, μπορούν να δανείζουν τα βιβλία τους η μία στην άλλη. Η επιλογή, η αγορά και η καταλογογράφηση των βιβλίων για μια συλλογή, η φροντίδα, η επισκευή αυτών, η οργάνωση των βιβλίων στη βιβλιοθήκη, η παροχή συμβουλών στους αναγνώστες και η διαχείριση των μελών και του δανεισμού είναι τυπικά καθήκοντα για έναν βιβλιοθηκονόμο εργαζόμενο σε μια δημόσια βιβλιοθήκη (McCook & Bossaller, 2018).

2.1.3.2 Ψηφιακή αρωγή

Καθώς όλο και περισσότερα βιβλία, πηγές πληροφοριών και κυβερνητικές υπηρεσίες παρέχονται διαδικτυακά, οι δημόσιες βιβλιοθήκες παρέχουν όλο και περισσότερο πρόσβαση στο Διαδίκτυο και σε δημόσιους υπολογιστές για χρήστες που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να συνδεθούν σε αυτές τις υπηρεσίες. Μπορούν επίσης να παρέχουν ευκαιρίες για την ενθάρρυνση του γενικού πληθυσμού να βελτιώσει τις ψηφιακές του δεξιότητες. Στα ανεπτυγμένα δυτικά κράτη οι δημόσιες

βιβλιοθήκες προσφέρουν υπηρεσίες τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), δίνοντας ύψιστη προτεραιότητα στην «πρόσβαση στην πληροφορία και τη γνώση». Αν και οι διάφορες χώρες και περιοχές του κόσμου έχουν τις δικές τους απαιτήσεις, οι γενικές υπηρεσίες που προσφέρονται περιλαμβάνουν δωρεάν σύνδεση στο Διαδίκτυο, εκπαίδευση στη χρήση του Διαδικτύου και σχετικό περιεχόμενο σε διάφορες γλώσσες. Εκτός από την τυπική χρηματοδότηση των δημόσιων βιβλιοθηκών, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και επιχειρήσεις χρηματοδοτούν υπηρεσίες που βοηθούν τις δημόσιες βιβλιοθήκες στην καταπολέμηση του ψηφιακού χάσματος (Maceviciūtė & Wilson, 2018).

Εκτός από την πρόσβαση, πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες προσφέρουν εκπαίδευση και υποστήριξη στους χρήστες ηλεκτρονικών υπολογιστών. Κατά τον τρόπο αυτό, οι χρήστες αποκτούν δεξιότητες χρήσης των μέσων της βιβλιοθήκης, όσο και γενικότερες δεξιότητες χρήσης των ψηφιακών μέσων και της τεχνολογίας. Μάλιστα, στις Ηνωμένες Πολιτείες μια σημαντική υπηρεσία που παρέχουν οι δημόσιες βιβλιοθήκες είναι η παροχή βοήθειας στους πολίτες για την πρόσβαση στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και τη χρήση πληροφοριών, εντύπων και υπηρεσιών της ομοσπονδιακής, πολιτειακής και τοπικής κυβέρνησης (Lozanova-Belcheva, 2013).

2.1.3.3 Αίθουσα διδασκαλίας, χώρος συναντήσεων και συνεδριάσεων

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν μακρά ιστορία ως δημόσιοι χώροι ανάγνωσης, μελέτης και επίσημων και ανεπίσημων δημόσιων συναντήσεων. Το 1898, ο Andrew Carnegie, ένας εξέχων φιλάνθρωπος των βιβλιοθηκών, έχτισε μια βιβλιοθήκη στο Homestead της Πενσυλβάνια, όπου βρίσκονταν τα κύρια χαλυβουργεία του. Εκτός από τη συλλογή βιβλίων, περιλάμβανε αίθουσα μπόουλινγκ, εσωτερική πισίνα, γήπεδα μπάσκετ και άλλες αθλητικές εγκαταστάσεις, αίθουσα μουσικής και πολυάριθμες αίθουσες συνεδριάσεων για τοπικές οργανώσεις (Mickelson, 1975). Ακόμη μάλιστα και πριν από την ανάπτυξη της σύγχρονης δημόσιας βιβλιοθήκης, οι συνδρομητικές βιβλιοθήκες χρησιμοποιούνταν συχνά ως λέσχες ή χώροι συγκέντρωσης. Χρησίμευαν έτσι κατά μία έννοια με τον τρόπο που πλέον

χρησιμεύουν οι καφετέριες. Σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας τους, οι δημόσιες βιβλιοθήκες διαφημίζονταν ως εναλλακτικές λύσεις προς τις αίθουσες χορού ή τις λέσχες κυρίων και συχνά κατασκευάζονταν, οργανώνονταν και υποστηρίζονταν λόγω της σημαντικής πολιτισμικής τους αξίας (Aabø et al., 2010).

Σήμερα, τα προσωπικά και διαδικτυακά προγράμματα για την ανάπτυξη των αναγνωστών, την εκμάθηση γλωσσών, τη βοήθεια για το σπίτι, τις δωρεάν διαλέξεις και τις πολιτιστικές παραστάσεις, καθώς και άλλα προγράμματα παροχής υπηρεσιών προς την κοινότητα είναι δράσεις που εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία. Για παράδειγμα, σε πολλές βιβλιοθήκες στις Ηνωμένες Πολιτείες έχει θεσμοθετηθεί η «ώρα παραμυθιού στη βιβλιοθήκη», κατά την οποία τα βιβλία διαβάζονται δυνατά σε παιδιά και βρέφη και αποτελεί σημείο επαφής για μητέρες διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων. Μάλιστα, πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες προσφέρουν συχνά παραμύθια, συχνά καθημερινά ή ακόμη και πολλές φορές την ημέρα για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες (Cahill et al., 2020).

Ένα άλλο σχετικό πρόγραμμα που προσφέρεται στις δημόσιες βιβλιοθήκες στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι η "καλοκαιρινή ανάγνωση" για παιδιά, οικογένειες και ενήλικες. Η καλοκαιρινή ανάγνωση περιλαμβάνει συνήθως έναν κατάλογο βιβλίων που πρέπει να διαβαστούν κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών, καθώς και παραστάσεις, συζητήσεις βιβλίων ή άλλους εορτασμούς της ανάγνωσης, του πολιτισμού και των ανθρωπιστικών επιστημών (Caputo & Estrovitz, 2017).

Οι βιβλιοθήκες μπορούν επίσης να προσφέρουν δωρεάν ή χαμηλού κόστους χώρο συνεδριάσεων για κοινοτικές οργανώσεις και εκπαιδευτικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες. Η προσθήκη χώρων δημιουργίας (makerspaces) στις βιβλιοθήκες, αρχής γενομένης από τη Fayetteville Free Library το 2011 στις Ηνωμένες Πολιτείες, προσφέρει τη δυνατότητα για νέους ρόλους για τους δημόσιους χώρους και τις δημόσιες βιβλιοθήκες (Wang et al., 2016).

2.1.3.4 Προγράμματα και λέσχες

Ενώ στο παρελθόν οι βιβλιοθήκες ήταν απλώς κτίρια για τη στέγαση των συλλογών τους, οι περισσότερες χρησιμοποιούν πλέον το χώρο τους για να

προσφέρουν τακτικά προγράμματα ή λέσχες. Αν και ορισμένες βιβλιοθήκες θα έχουν παρόμοια προγράμματα με διαφορετικά ονόματα, όπως λέσχη βιβλίου, λέσχη συγγραφέων ή προγράμματα πληροφορικής, τα περισσότερα προγράμματα διαφέρουν ανάλογα με τη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη και την κοινότητα που εξυπηρετούν. Σχετικές μελέτες έχουν δείξει ότι οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να ερευνούν τι χρειάζεται η συγκεκριμένη κοινότητα, καθώς τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της κάθε κοινότητας υπογραμμίζουν και την αναγκαιότητα για διαφορετικά προγράμματα (Allard, Qayyum & Mehra, 2007).

2.1.3.5 Βοήθεια στην έρευνα

Οι βιβλιοθηκονόμοι στις περισσότερες δημόσιες βιβλιοθήκες παρέχουν ερευνητικού τύπου βοήθεια στο ευρύ κοινό. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή βοήθειας στους μαθητές για την εξεύρεση αξιόπιστων πηγών για εργασίες και παρουσιάσεις, τη βοήθεια του κοινού να βρει απαντήσεις σε ερωτήσεις ή στοιχεία σε μια συζήτηση ή την παροχή πηγών που σχετίζονται με ένα συγκεκριμένο γεγονός ή θέμα. Η βοήθεια αυτού του τύπου παρέχεται συνήθως κατόπιν επίσκεψης σε μια βιβλιοθήκη, αλλά μπορεί επίσης να δοθεί και τηλεφωνικά ή διαδικτυακά. Οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν επίσης να βοηθήσουν τους χρήστες να καταρτίσουν την κατάλληλη βιβλιογραφία για μια εργασία που τους έχει ανατεθεί. Στο πλαίσιο αυτό, οι μεγάλες δημόσιες, ακαδημαϊκές ή ερευνητικές βιβλιοθήκες μπορεί να απασχολούν βιβλιοθηκονόμους που είναι ειδικοί σε συγκεκριμένα θέματα ή αντικείμενα. Σε μεγάλες βιβλιοθήκες ενδεχομένως μάλιστα να υπάρχουν και αντίστοιχα τμήματα παροχής υπηρεσιών προς μαθητές (Meulemans & Carr, 2013).

2.1.3.6 Πρόσβαση σε σπάνιο υλικό

Εκτός από το σύνηθες υλικό, οι δημόσιες βιβλιοθήκες προσφέρουν μια συλλογή βιβλίων, όπως εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, τηλεφωνικούς καταλόγους και μοναδικά ή ακριβά ακαδημαϊκά έργα. Τα βιβλία αυτά μπορεί να μην είναι διαθέσιμα

για δανεισμό, εκτός από ειδικές περιπτώσεις. Ορισμένες βιβλιοθήκες διατηρούν επίσης ιστορικά έγγραφα που αφορούν τη συγκεκριμένη πόλη τους και σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμεύουν ως πηγή για ιστορικούς. Ορισμένες βιβλιοθήκες μπορεί επίσης να λειτουργούν ως αρχεία ή κυβερνητικά αποθετήρια, διατηρώντας ιστορικές εφημερίδες ή κυβερνητικά έγγραφα.

2.1.3.7 Πρόσβαση σε άλλες συλλογές

Ανάλογα με τις επιθυμίες και τις ανάγκες μιας κοινότητας, οι δημόσιες βιβλιοθήκες μπορούν να προσφέρουν πολλές άλλες πηγές και υπηρεσίες στο κοινό. Εκτός από τα έντυπα βιβλία και τα περιοδικά, οι περισσότερες δημόσιες βιβλιοθήκες διαθέτουν σήμερα ένα ευρύ φάσμα άλλων μέσων, όπως ηχητικά βιβλία, ηλεκτρονικά βιβλία, CD, κασέτες, βιντεοκασέτες και DVD (Reid, 2012).

Οι συλλογές βιβλίων και ακαδημαϊκής έρευνας που σχετίζονται με την τοπική πόλη ή περιοχή είναι συνηθισμένες, μαζί με συλλογές έργων τοπικών συγγραφέων. Οι αποθηκευτικοί χώροι και τα συστήματα δανεισμού των βιβλιοθηκών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον δανεισμό ενός ευρέος φάσματος υλικών, όπως για παράδειγμα έργων τέχνης (Huang et al., 2010).

Καθώς η δημόσια αποστολή των βιβλιοθηκών αφορά και τον τερματισμό του ψηφιακού χάσματος, ενώ όλο και περισσότερες υπηρεσίες πραγματοποιούνται μέσω διαδικτύου, οι βιβλιοθήκες και οι βιβλιοθηκονόμοι έχουν ρόλο στην παροχή πρόσβασης σε ηλεκτρονικά έντυπα και βοήθειας για τη συμπλήρωσή τους. Για παράδειγμα, το 2013, οι αμερικανικές δημόσιες βιβλιοθήκες προωθήθηκαν ως ένας τρόπος για να έχουν οι άνθρωποι πρόσβαση στις ηλεκτρονικές αγορές ασφάλισης υγείας που δημιουργήθηκαν από τον νόμο περί προσιτής περίθαλψης (Collins, 2015).

2.1.4 Αποστολή των σύγχρονων βιβλιοθηκών

2.1.4.1 Συμβάλλοντας σε ένα αποτελεσματικότερο εργατικό δυναμικό

Μία βασική αποστολή των σύγχρονων βιβλιοθηκών είναι η ανάπτυξη ενός πιο αποτελεσματικού εργατικού δυναμικού. Πλέον η ανθρωπότητα έχει μεταβεί εδώ και τρεις δεκαετίες στην Κοινωνία της Πληροφορίας, εγκαταλείποντας τη Βιομηχανική Εποχή. Στη Βιομηχανική Εποχή το παραγωγικό μοντέλο που επικρατούσε προϋπέθετε την ύπαρξη βιομηχανικών εγκαταστάσεων και εργατών- μη απαραίτητα καταρτισμένων- που απασχολούνταν σε αυτές. Συνεπώς, αφενός δεν απαιτούνταν ιδιαίτερες γνώσεις και δεξιότητες, αφετέρου ο οποιοσδήποτε δεν μπορούσε να έχει μία ισότιμη πρόσβαση στον πλούτο και μία ουσιαστική δυνατότητα κοινωνικής κινητικότητας, αφού η εργασία ήταν συνάρτηση υποδομών που ενδεχομένως κάποιος να μην είχε και να μην μπορούσε να αναπτύξει. Υπήρχε έτσι μία κατάσταση στην οποία ταυτοχρόνως παρεμποδιζόταν η κοινωνική κινητικότητα και δεν απαιτούνταν ιδιαίτερες γνώσεις και δεξιότητες ώστε κάποιος να εργάζεται (Kalantzis & Cope, 2013).

Η παραπάνω κατάσταση σαφώς και άλλαξε κατά τη μετάβαση στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Βασικός πλέον παράγοντας που καθορίζει το αν κάποιος μπορεί να εργάζεται και να ανέρχεται κοινωνικά είναι η γνώση. Καθώς επομένως η γνώση είναι τόσο σημαντική για λόγους οικονομικής προόδου σε ατομικό επίπεδο και σε επίπεδο κοινωνικής κινητικότητας, είναι επιβεβλημένη η ισότιμη πρόσβαση σε αυτή. Στην περίπτωση μάλιστα κατά την οποία δεν διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση στη γνώση, τότε προκύπτει μία κατάσταση φαινομενικά ίσων ευκαιριών, ενώ στην πραγματικότητα οι ευκαιρίες είναι σε σημαντικό βαθμό διαφορετικές, οδηγώντας σε ανισότητα (Kalantzis & Cope, 2013).

Με βάση τα παραπάνω, προκύπτει ένας βασικός προβληματισμός αναφορικά με το κατά πόσο στην Κοινωνία της Πληροφορίας υπάρχει πράγματι ισότητα πρόσβασης στη γνώση. Οποσδήποτε, οι δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν έναν ιδιαίτερα καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στη γνώση, καθώς από τη φύση τους συνιστούν ένα αγαθό δημόσια προσβάσιμο. Οι σημερινοί μαθητές, και

γενικότερα οι σημερινοί νέοι ως μελλοντικοί εργαζόμενοι, έχουν επομένως να ωφεληθούν τα μέγιστα από τις δημόσιες βιβλιοθήκες, καθώς αυξάνονται οι γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν στο μέλλον να ανταποκριθούν επιτυχώς στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και να ανέλθουν κοινωνικά (Pateman & Vincent, 2016).

2.1.4.2 Υποστήριξη της ετερότητας και της ποικιλομορφίας

Μια άλλη παράμετρος της αποστολής των δημόσιων βιβλιοθηκών αφορά την ενίσχυση της διαφορετικότητας. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες είναι αναγκαίο να νοούνται ως ένας χώρος όπου ο κάθε ένας μπορεί να έχει πρόσβαση, ανεξάρτητα από τη θρησκεία, τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο ή την οικονομική του κατάσταση. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, οι βιβλιοθήκες προσπαθούν να βρουν τρόπους με τους οποίους να κάνουν τόσο το προσωπικό όσο και τα προγράμματα της βιβλιοθήκης που παρέχουν ποικιλόμορφα από πολιτισμικής απόψεως (Morales et al., 2014).

Ένα σημείο εκκίνησης για τις περισσότερες βιβλιοθήκες είναι να προσανατολιστούν στην αντίληψη των χαρακτηριστικών των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων της τοπικής κοινότητας. Μόλις το σύστημα βιβλιοθηκών μάθει περισσότερα για την κοινότητα που εξυπηρετεί, μπορεί να αρχίσει να δημιουργεί μια συλλογή και προγράμματα γύρω από αυτήν. Σε αυτή την κατεύθυνση βοηθά και η πρόσληψη προσωπικού που να αντιπροσωπεύει την κοινότητα στην οποία βρίσκεται η βιβλιοθήκη (Allard et al., 2007; Morales et al., 2014).

Κάνοντας πολιτισμικά ποικίλα προγράμματα, μια βιβλιοθήκη μπορεί να είναι φιλόξενη για πολλά μέλη της κοινότητας. Μερικοί τρόποι με τους οποίους οι βιβλιοθήκες πετυχαίνουν αυτόν τον στόχο είναι με την παροχή προγραμμάτων που περιλαμβάνουν αφορούν διαφορετικούς πολιτισμούς, όπως με την πραγματοποίηση διαλέξεων ή εκδηλώσεων σε διαφορετικές γλώσσες, με τη συμπερίληψη εορτασμών και εορτών που είναι διαφορετικές και με την πρόσκληση ομιλητών και συγγραφέων από διαφορετικούς πολιτισμούς για να έρθουν και να μιλήσουν (Morales et al., 2014).

2.1.4.3 Ενίσχυση των μαθητών με ειδικές ανάγκες

Οποσδήποτε, μία άλλη βασική τομή της σύγχρονης εκπαίδευσης, που σχετίζεται με την ανωτέρω, έχει να κάνει με τη συμπεριληπτική εκπαίδευση όσον αφορά τους μαθητές οι οποίοι αντιμετωπίζουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Από τα μέσα του προηγούμενου αιώνα και ύστερα παρατηρήθηκε μία σημαντική στροφή στην αποϊδρυματοποίηση, δηλαδή στον τερματισμό της διαβίωσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες εντός των ιδρυματικών δομών, κάτι που σήμανε την ένταξη τους στην κοινωνία, με παράλληλες προσπάθειες για ένταξη τους στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα (Στασινός, 2016).

Η ένταξη των μαθητών με ειδικές ανάγκες στο εκπαιδευτικό σύστημα αντιμετωπίζει μία σημαντική απειλή. Η απειλή αυτή αφορά μία φαινομενική ισότητα ευκαιριών, δηλαδή μία κατάσταση στην οποία οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες απλώς συνυπάρχουν εντός του εκπαιδευτικού συστήματος, χωρίς όμως να μετέχουν ισότιμα σε αυτό. Προκειμένου η απειλή αυτή να αντιμετωπίζεται, απαιτείται να υπάρχει μία πραγματική ισότητα ευκαιριών πρόσβασης στη γνώση, τόσο εντός του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και γενικότερα, ώστε οι ανισότητες που υπάρχουν σε επίπεδο φυσικών ικανοτήτων να μην οδηγούν σε εκπαιδευτικές ανισότητες και κατ' επέκταση σε ανισότητες στη μετέπειτα κοινωνική και εργασιακή ζωή (Kalantzis & Cope, 2013).

Η δημόσια βιβλιοθήκη έχει ένα κεντρικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια. Αρχικώς, η δημόσια βιβλιοθήκη είναι αναγκαίο να είναι προσβάσιμη με ευκολία από τους μαθητές και γενικότερα από τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Πρόκειται επομένως για μία παράμετρο που αφορά τον σχεδιασμό του χώρου των δημόσιων βιβλιοθηκών. Η δεύτερη παράμετρος έχει να κάνει με το υλικό το οποίο χρησιμοποιείται στις δημόσιες βιβλιοθήκες. Πράγματι, προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα πρόσβασης, είναι αναγκαίο οι βιβλιοθήκες να διαθέτουν υλικό διαμορφωμένο στις ανάγκες των μαθητών αυτής της κατηγορίας. Για παράδειγμα, οι δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν πραγματοποιήσει τις τελευταίες δεκαετίες μία σημαντική στροφή προς αυτή την κατεύθυνση, εντάσσοντάς υλικό φιλικό προς μαθητές με διαταραχές, όπως η δυσλεξία και ο αυτισμός (Ikeshita, 2020; Paynter et al., 2020). Συνεπώς, η

δημόσια βιβλιοθήκη μπορεί να έχει ένα κεντρικό ρόλο στην εις βάθος αντιμετώπιση του χάσματος μεταξύ των τυπικών και μη τυπικών μαθητών.

2.1.4.4 Η συμμετοχή των νέων στις δημόσιες βιβλιοθήκες

Παραδοσιακά, οι νέοι είχαν ιδιαίτερα χαμηλή συμμετοχή στις βιβλιοθήκες. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή μεταβλήθηκε κατά τη δεκαετία του 1990. Σε χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, σύμφωνα με μια έρευνα του Εθνικού Κέντρου Εκπαιδευτικών Στατιστικών, οι νέοι αποτελούσαν κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης δεκαετίας ένα σημαντικό ποσοστό (23%) των καθημερινών επισκεπτών των βιβλιοθηκών, κάτι που αποδόθηκε στην εισαγωγή των ηλεκτρονικών υπολογιστών στις βιβλιοθήκες, με τη νέα τεχνολογία να τις καθιστά πιο ελκυστικές για τους νέους. Μάλιστα, διαπιστώθηκε ότι οι υπολογιστές ήταν ιδιαίτερα ελκυστικοί για τα έφηβα αγόρια, έναν πληθυσμό που παλαιότερα είχε ιδιαίτερα χαμηλή επισκεψιμότητα σε βιβλιοθήκες (National Center for Education Statistics, 1995).

Η πρόσβαση των νέων στις βιβλιοθήκες είναι αναγκαίο να μελετάται υπό το πρίσμα των δυναμικών που διακρίνουν το αναπτυξιακό στάδιο της εφηβείας. Τα άτομα που βρίσκονται στη δεύτερη δεκαετία της ζωής τους αποτελούν επίκεντρο έντονου ενδιαφέροντος στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες και ανησυχίες που αφορούν τον γραμματισμό τους, την πρόσβαση σε σημαντικές για την κοινωνική ζωή πληροφορίες, την κοινωνικοποίησή τους στην ιδιότητα του πολίτη και την προσφορά στα κοινά συγκεντρώνουν σημαντικό ενδιαφέρον. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες είναι επομένως αναγκαίο να ανταποκρίνονται στο ανωτέρω ευρύ φάσμα αναγκών (Whalen & Costello, 2002).

Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η βιβλιοθήκη εκλαμβάνεται ως ένα μέρος μη ελκυστικό από πλευράς των νέων για διάφορους λόγους. Οι νέοι φαίνεται να αισθάνονται άβολα με τους τρόπους που οι βιβλιοθήκες εξυπηρετούν τα μικρότερα παιδιά, τους γονείς τους και άλλες υποομάδες ενηλίκων. Οι νέοι βρίσκουν επίσης, μη ενδιαφέρον το περιεχόμενο των βιβλιοθηκών και δεν θεωρούν ότι η πρόσβαση στις βιβλιοθήκες συνάδει με την κουλτούρα τους (Meyers, 1999). Με τη σειρά της, η ελλιπής πρόσβαση των νέων στις βιβλιοθήκες αναπτύσσει την αίσθηση

περιορισμένου ενδιαφέροντος από πλευράς τους, παρεμποδίζοντας την αιτιολόγηση χρηματοδοτήσεων συγκεκριμένα για την ενίσχυση της πρόσβασής τους στις δημόσιες βιβλιοθήκες (Whalen & Costello, 2002).

Επιπλέον, η ομαδικότητα των εφήβων δεν ταιριάζει με την παραδοσιακή κουλτούρα ησυχίας και τάξης της βιβλιοθήκης και προσκρούει στις πολιτικές και τις πρακτικές που προστατεύουν αυτή την κουλτούρα. Το γενικότερο κλίμα επιτήρησης και καχυποψίας κατά των νέων ως απορρυθμιστών της τάξης συνιστά έναν ακόμα παράγοντα που παρεμποδίζει τη συμμετοχή τους στις βιβλιοθήκες (Meyers, 1999).

Τρίτον, όταν οι βιβλιοθήκες αφιερώνουν χώρο για τους νέους, συχνά αποτυγχάνουν να λάβουν τη συμβολή των νέων στο στάδιο του σχεδιασμού του χώρου και των σχετικών δράσεων. Ως αποτέλεσμα, οι χώροι αυτοί συχνά υπολειτουργούν ή αποδεικνύονται προβληματικοί στη διαχείρισή τους. Οι νέοι βρίσκουν πολλά χαρακτηριστικά αυτών των χώρων απωθητικά και μπερδεμένα, από την απροσεξία τους για την άνεση μέχρι τους περιορισμούς στο φαγητό και το ποτό και την επίσκεψη στους χώρους (Whalen & Costello, 2002).

Τέταρτον, ενδεχομένως παράγοντες επιλογής του προσωπικού και παράγοντες σχετικοί με την εργασιακή του ασφάλεια να οδηγούν σε ανάπτυξη αρνητικών αναπαραστάσεων έναντι του επαγγέλματος του βιβλιοθηκονόμου και έναντι των νέων που επισκέπτονται βιβλιοθήκες. Όπως επισημαίνει ο Fitzgibbons (1990), η εργασιακή ανασφάλεια των βιβλιοθηκονόμων τους καθιστά ανίκανους να εκπληρώσουν τις προσωπικές και επαγγελματικές τους δεσμεύσεις απέναντι στο επάγγελμα -και τη δέσμευσή τους απέναντι στα παιδιά.

Τέλος, οι παραδόσεις και οι προτεραιότητες των υπηρεσιών για νέους ενήλικες παραμένουν επικεντρωμένες στον αλφαριθμητισμό και στην ανάπτυξη συλλογών, δύο άξονες προσανατολισμού που μπορεί να περιορίζουν την ικανότητα των βιβλιοθηκονόμων να επανασχεδιάσουν τις υπηρεσίες για νέους ενήλικες (Whalen & Costello, 2002).

Τα ζητήματα των υπηρεσιών για νέους που παρουσιάζονται συγκεκριμένα όσον αφορά τις βιβλιοθήκες αφορούν φυσικά ευρύτερες παραμέτρους συμμετοχής τους στη δημόσια ζωή. Πράγματι, οι νέοι είναι συχνά θύματα εμπειριών επιτήρησης ή και αποκλεισμού, ενώ εκτίθενται σε έναν άτυπο ηλικιακό ρατσισμό σε μια πληθώρα χώρων, συμπεριλαμβανομένης και της βιβλιοθήκης (Whalen & Costello, 2002).

2.2 Σχετικές προσπάθειες – έρευνες

Ορισμένες ως τώρα έρευνες έχουν επιχειρήσει να μελετήσουν τις δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών για παιδιά και νέους. Σε μία σχετική έρευνα μελετήθηκαν οι δράσεις δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ιαπωνία για παιδιά και νέους. Στη σχετική έρευνα διαπιστώθηκε πως οι βιβλιοθήκες αυτές ακολουθούν ορισμένες καλές πρακτικές για την προώθηση της φιλαναγνωσίας των παιδιών. Μεταξύ αυτών μπορούν να αναφερθούν οι συνεργασίες με τα σχολεία, τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των παιδιών στην πλοήγηση στο περιεχόμενο των βιβλιοθηκών και η ύπαρξη επάρκειας φιλικού προς τα παιδιά περιεχομένου. Επιπλέον, μέσω της έρευνας αυτής διαπιστώθηκε πως μία συνήθης πρακτική των βιβλιοθηκών αφορούσε την ύπαρξη συγκεκριμένων ωρών στις οποίες πραγματοποιούνται σχετικές με τα παιδιά δράσεις και αυτά προσκαλούνται στις βιβλιοθήκες για να τις παρακολουθήσουν (Kanazawa, 2018).

Σε μία άλλη σχετική μελέτη περίπτωσης εξετάστηκαν οι βιβλιοθήκες της Σιέρα Λεόνε και οι σχετικές δράσεις τους για την προώθηση της φιλαναγνωσίας των παιδιών. Στόχος αυτής της έρευνας ήταν ο εντοπισμός των εμποδίων που παρεμποδίζουν τη βελτίωση των δράσεων των βιβλιοθηκών. Όπως διαπιστώθηκε, υπήρχαν προβλήματα στις βιβλιοθήκες της χώρας τόσο όσον αφορά την ποσότητα, δηλαδή την παροχή βιβλίων που θα κάλυπταν τις ανάγκες του πληθυσμού των παιδιών, όσο και όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών, δηλαδή την ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού που θα μπορούσε πράγματι να συμβάλει στην προώθηση της φιλαναγνωσίας των παιδιών. Μάλιστα, ως αίτια και των δύο αυτών προβλημάτων μπορεί να θεωρηθεί η υποχρηματοδότηση των βιβλιοθηκών της χώρας (Kargbo, 2005).

Σε επιπρόσθετη σχετική έρευνα στη Νέα Ζηλανδία μελετήθηκαν οι δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών για παιδιά. Στην έρευνα αυτή εξετάστηκε το κατά πόσο οι δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντική βελτίωση παραμέτρων όπως η φωνολογική επίγνωση, η γνώση του λεξιλογίου, οι αναγνωστικές δεξιότητες, οι δεξιότητες διήγησης ιστοριών και οι αναγνωστικές δεξιότητες των μικρών παιδιών. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω συνεντεύξεων με τους βιβλιοθηκονόμους και μέσω εμπειρικής παρατήρησης. Όπως

διαπιστώθηκε, υπήρχαν σημαντικά οφέλη σε όλες τις ανωτέρω παραμέτρους για τα παιδιά τα οποία συμμετείχαν στις δράσεις της βιβλιοθήκης, αναδεικνύοντας έτσι τις ευεργετικές τους επιδράσεις (Goulding et al., 2017).

Σε άλλη σχετική έρευνα στις Ηνωμένες Πολιτείες μελετήθηκαν οι δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών σε μία περιοχή της Washington, συγκεκριμένα στο King County. Στην έρευνα αυτή εξετάστηκαν μεταξύ των άλλων και οι δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών για παιδιά και νέους. Όπως διαπιστώθηκε, πραγματοποιούνταν ορισμένες δράσεις που απευθύνονταν σε παιδιά, όπως για παράδειγμα τα φεστιβάλ φιλαναγνωσίας. Μάλιστα, οι δράσεις αυτές εστίαζαν κυρίως σε παιδιά μειονοτικών ομάδων που αντιμετωπίζουν εμπόδια πρόσβασης στις βιβλιοθήκες της περιοχής. Στόχος των δράσεων των δημόσιων βιβλιοθηκών ήταν η διδασκαλία της αγγλικής ως δεύτερης γλώσσας, η προαγωγή των αναγνωστικών δεξιοτήτων των παιδιών όσο το δυνατόν νωρίτερα και η διδασκαλία ψηφιακών δεξιοτήτων. Συνεπώς, οι δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών της συγκεκριμένης κοινότητας φαίνεται πως απευθύνονται σε σημαντικό βαθμό σε παιδιά τα οποία ανήκουν σε πολιτισμικές μειονότητες, εστιάζοντας στην κάλυψη ελλειμμάτων που ενδεχομένως να αντιμετωπίζουν (Scott, 2011).

Πέραν των μαθητών που ανήκουν σε μη κυρίαρχες πολιτισμικά ομάδες, οι δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών είναι ιδιαίτερα σημαντικές και για νέους οι οποίοι διακρίνονται από ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ιδιαίτερα διαφωτιστική είναι μία σχετική μελέτη σε δημόσιες βιβλιοθήκες του Τέξας των Ηνωμένων Πολιτειών, στην οποία εξετάστηκαν οι δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών για παιδιά που διακρίνονται από ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Όπως διαπιστώθηκε, από τις 86 βιβλιοθήκες της έρευνας μόλις 26 διέθεταν υπολογιστές που μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από νέους με ειδικές ανάγκες. Στην έρευνα διαπιστώθηκε επίσης ότι περισσότερες από τις μισές βιβλιοθήκες διέθεταν βιβλία τα οποία ήταν προσαρμοσμένα για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Το βασικό ωστόσο έλλειμμα των σχετικών βιβλιοθηκών αφορούσε την εκπαίδευση και κατάρτιση των παιδιών με ειδικές ανάγκες στη χρήση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης. Όπως διαπιστώθηκε, μόλις 5 βιβλιοθήκες είχαν αναπτύξει προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη χρήση των βιβλιοθηκών (Ross & Akin, 2002).

Σε μία άλλη σχετική μελέτη στη Σρι Λάνκα εξετάστηκε η ικανοποίηση των παιδιών που επισκέπτονταν δημόσιες βιβλιοθήκες στην έρευνα αυτή φάνηκε πως υπήρχε μία υψηλή συχνότητα χρήσης, δεδομένου πως το 86% των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα ανέφεραν πως επισκέπτονταν τη βιβλιοθήκη τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα. Στην έρευνα αυτή διαπιστώθηκε πως τα κορίτσια ήταν πιο ικανοποιημένα από το περιβάλλον της βιβλιοθήκης και τις υπηρεσίες της σε σύγκριση με τα αγόρια. Αντιθέτως, δεν διαπιστώθηκε κάποια στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση αυτών των παραμέτρων με βάση την ηλικία των παιδιών (Chandrasekar & Sivathaasan, 2016).

Τέλος, υπάρχουν ως τώρα δύο σχετικές μελέτες οι οποίες να έχουν επικεντρωθεί στις δράσεις στις οποίες αναπτύσσουν οι βιβλιοθήκες για τα παιδιά και για τους νέους την περίοδο της πανδημίας. Οι έρευνες αυτές διεξήχθησαν στην Κίνα και στις Ηνωμένες Πολιτείες, εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιες βιβλιοθήκες ανταποκρίνονταν έναντι της σχετικής αυτής πρόκλησης. Όπως διαπιστώθηκε, οι βιβλιοθήκες επικεντρώνονται στο να αναπτύσσουν δράσεις με διαφορετικό από την πανδημία περιεχόμενο, ώστε να λειτουργούν ως ένας τρόπος συνέχισης της κανονικότητας κατά τη διάρκεια της και προώθησης της φιλιαναγνωσίας των παιδιών ανεξάρτητα από την υγειονομική κρίση (Alajmi & Albudaiwi, 2021; Yin, 2021).

2.3 Ερευνητικές υποθέσεις

Οι υποθέσεις της έρευνας ήταν οι παρακάτω:

1. Πως αποτιμούν οι εργαζόμενοι στις δημόσιες βιβλιοθήκες τις δράσεις που αναπτύσσουν για τα παιδιά και τους νέους;
2. Οι εργαζόμενοι στις δημόσιες βιβλιοθήκες εντοπίζουν σημαντικά εμπόδια σε επίπεδο οργάνωσης και υποστήριξης των σχετικών εγχειρημάτων από το κράτος;
3. Έχει η πανδημία μια απορρυθμιστική επίδραση στις δράσεις των δημόσιων βιβλιοθηκών για τα παιδιά και τους νέους;

Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία

3.1 Σκοπός

Με αφετηρία τα παραπάνω, σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας ήταν η μελέτη της αποτίμησης των εργαζόμενων στις δημοτικές βιβλιοθήκες για τις δράσεις τους όσον αφορά τα παιδιά.

3.2 Σχεδιασμός Μελέτης

Η συγκεκριμένη έρευνα βασίστηκε στην ποσοτική και στην ποιοτική προσέγγιση. Από μεθοδολογικής απόψεως, η ποσοτική προσέγγιση ενδείκνυται για την ποσοστιαία διερεύνηση ενός φαινομένου και για την εξέταση παραγόντων που πιθανώς να σχετίζονται με αυτό (Robson, 2002). Ως προς τις ποιοτικές έρευνες, αυτές ενδείκνυται για τη διερεύνηση των στάσεων, αντιλήψεων και του βιώματος των εμπλεκομένων σε ένα φαινόμενο σχετικά με αυτό (Babbie, 2013). Ως εκ τούτου, μέσω της ποσοτικής έρευνας διερευνήθηκαν ποσοστιαία ορισμένες αντιλήψεις για τις δημόσιες βιβλιοθήκες και επιχειρήθηκαν συσχετίσεις όσον αφορά τους παράγοντες που σχετίζονται με τα επίπεδα συμμετοχής, ενώ μέσω του ποιοτικού σκέλους εξετάστηκαν παράγοντες όπως τα εμπόδια, οι ευκαιρίες και οι προτάσεις για διοικητικές μεταβολές όσον αφορά το ζήτημα της αντιμετώπισης των νέων στις δημόσιες βιβλιοθήκες.

3.3 Συμμετέχοντες

Τόσο στο ποσοτικό, όσο και στο ποιοτικό σκέλος της έρευνας, οι συμμετέχοντες ήταν εργαζόμενοι σε δημοτικές βιβλιοθήκες (N=28 & 5 αντίστοιχα). Και στα δύο σκέλη της έρευνας συμμετείχαν εργαζόμενοι βιβλιοθηκών από 5 δήμους. Επρόκειτο επομένως για πέντε μεγάλες σχετικά δημόσιες βιβλιοθήκες της περιοχής της Αττικής, ώστε να εξεταστεί η αποτίμηση των εργαζομένων σε ένα πλήθος

διαφορετικών βιβλιοθηκών. Δεν τέθηκαν περαιτέρω κριτήρια εισαγωγής και αποκλεισμού στην έρευνα, με στόχο τη συμπερίληψη ενός όσο το δυνατόν πιο μεγάλου και αντιπροσωπευτικού μεγέθους δείγματος. Σε κάθε περίπτωση, στο σύνολο των βιβλιοθηκών πραγματοποιήθηκε πρόταση προς το σύνολο των εργαζομένων ώστε να συμμετάσχουν στην έρευνα. Ως εκ τούτου, η έρευνα πραγματοποιήθηκε συμπεριλαμβάνοντας μεν ένα μικρό δείγμα, το οποίο όμως αφορούσε το σύνολο των εργαζομένων αυτών των βιβλιοθηκών που αποκρίθηκαν και δέχθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα.

3.4 Εργαλεία μέτρησης

Στο ποσοτικό σκέλος της έρευνας οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση ενός ερωτηματολογίου αυτοαναφοράς. Το ερωτηματολόγιο αρχικώς περιελάμβανε κοινωνικά και δημογραφικά δεδομένα και εν συνεχεία 11 ερωτήσεις με μορφή κλίμακας Likert. Το συνολικό σκορ προέκυψε κατόπιν αθροίσματος των τιμών των επιμέρους ερωτήσεων. Ο δείκτης α ήταν 0.79. Το σχετικό εργαλείο μέτρησης παρατίθεται στο Παράρτημα.

Στο ποιοτικό σκέλος της έρευνας οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση ενός ημιδομημένου οδηγού συνέντευξης. Από μεθοδολογικής απόψεως, οι οδηγοί συνέντευξης μπορούν να είναι μη δομημένοι, πλήρως δομημένοι και ημιδομημένοι. Η πρώτη κατηγορία αφορά αυτούς που περιλαμβάνουν κλειστές ερωτήσεις και επικεντρώνονται στην επιβεβαίωση ή διάψευση ενός συγκεκριμένου ερευνητικού ερωτήματος. Η δεύτερη κατηγορία αφορά αυτούς οι οποίοι δεν διακρίνονται από κάποια συγκεκριμένη δομή, καθώς οι συνεντεύξεις είναι καθαρά διερευνητικές. Οι οδηγοί συνέντευξης που είναι μη δομημένοι προτιμώνται όταν υπάρχει ολική απουσία προγενέστερης γνώσης για ένα φαινόμενο. Η τρίτη κατηγορία αφορά τους οδηγούς συνέντευξης οι οποίοι είναι ημιδομημένοι. Στην κατηγορία αυτή χρησιμοποιείται ένας βασικός οδηγός ως άξονας προσανατολισμού, όντας όμως ευέλικτος στην αναδιαμόρφωση του κατά τη διάρκεια της συνέντευξης για τη βέλτιστη δυνατή διερεύνηση του εξεταζόμενου φαινομένου (Robson, 2002). Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε ένας ημιδομημένος οδηγός, με στόχο την απουσία περιχαράκωσης του εξεταζόμενου αντικειμένου μέσω ενός πλήρους

δομημένου οδηγού συνέντευξης και την απουσία σημαντικής συνοχής των απαντήσεων που δόθηκαν λόγω της ύπαρξης ενός μη δομημένου οδηγού. Ο οδηγός αποτελούταν από 7 ερωτήσεις και παρατίθεται στο Παράρτημα της έρευνας.

Με βάση τα παραπάνω, το ποσοτικό και το ποιοτικό σκέλος της έρευνας επικεντρώθηκαν σε διαφορετικές υποθέσεις της μελέτης. Καθώς το ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς αξιολογούσε την αποτίμηση των εργαζομένων σε επίπεδο στάσεων, αφορούσε την πρώτη υπόθεση. Αντιθέτως, μέσω της συνέντευξης εξετάστηκαν ταυτοχρόνως και οι τρεις υποθέσεις της έρευνας, καθώς οι σχετικές ερωτήσεις, αλλά και η μη αυστηρή κατεύθυνση αυτών, επέτρεψαν στους συμμετέχοντες να παραθέσουν πληροφορίες σχετικές και με τις τρεις επιμέρους ερευνητικές υποθέσεις.

3.5 Διαδικασία

Στη συγκεκριμένη έρευνα πραγματοποιήθηκε πρόσκληση συμμετοχής στη μελέτη σε εργαζόμενους δημοτικών βιβλιοθηκών στη χώρα μας. Η προσέγγιση των πιθανών συμμετεχόντων έγινε στον χώρο στον οποίο εργάζονται. Αρχικώς, τους εξηγήθηκε ο σκοπός της έρευνας και τους δόθηκαν οι αναγκαίες διαβεβαιώσεις για την ανωνυμία και την εμπιστευτικότητα της συμμετοχής τους στη μελέτη. Στην περίπτωση κατά την οποία επιθυμούσαν να συμμετέχουν, τότε συμπλήρωναν μία αναγκαία φόρμα συγκατάθεσης για συμμετοχή στην έρευνα. Η φόρμα αυτή ήταν διακριτή για το ποσοτικό και το ποιοτικό σκέλος της έρευνας. Και οι δύο αυτές φόρμες συγκατάθεσης παρατίθενται στο παράρτημα. Στο ποσοτικό σκέλος οι μετρήσεις συμπληρώνονταν και επιστρέφονταν επιτόπου, ενώ στο ποιοτικό σκέλος προγραμματιζόταν μια νέα συνάντηση στον χώρο εργασίας των συμμετεχόντων και σε ώρα που δεν παρεμπόδιζε τα εργασιακά τους καθήκοντα, όπου πραγματοποιούταν η συνέντευξη. Με τη σύμφωνη γνώμη των συμμετεχόντων η συνέντευξη μαγνητοφωνούταν, ώστε εν συνεχεία να απομαγνητοφωνηθεί και να αναλυθεί.

3.6 Ανάλυση δεδομένων

Τα δεδομένα του ποσοτικού σκέλους της έρευνας αναλύθηκαν με τη χρήση του στατιστικού προγράμματος SPSS για Windows. Αρχικώς, η ανάλυση πραγματοποιήθηκε στα κοινωνικά και δημογραφικά δεδομένα της έρευνας με στόχο την αποτύπωση του προφίλ του εξεταζόμενου δείγματος. Οι σχετικές αναλύσεις πραγματοποιήθηκαν μέσω υπολογισμού των απόλυτων τιμών και των ποσοστών επί τοις εκατό για τις κατηγορικές μεταβλητές και μέσω υπολογισμού της μέσης τιμής και της τυπικής απόκλισης για τις ποσοτικές μεταβλητές. Εν συνεχεία, πραγματοποιήθηκε επαγωγική ανάλυση για τη διερεύνηση των σχέσεων των κοινωνικών και δημογραφικών δεδομένων με τις τιμές του ερωτηματολογίου αυτοαναφοράς. Στην περίπτωση κατά την οποία πληρούνταν τα κριτήρια της κανονικότητας της κατανομής (Γναρδέλλης, 2003), τότε οι έλεγχοι ήταν παραμετρικοί, ενώ στην περίπτωση κατά την οποία δεν πληρούνταν, ήταν μη παραμετρικοί. Εάν η κανονικότητα δεν παραβιαζόταν, η σχέση μεταξύ δίτιμων κατηγορικών μεταβλητών και ποσοτικών εξεταζόταν με τη χρήση Ελέγχου Ανεξάρτητων Δειγμάτων, η σχέση κατηγορικών μεταβλητών με περισσότερες από δύο τιμές με ποσοτικές μέσω ελέγχου One Way Anova και η σχέση μεταξύ ποσοτικών μεταβλητών με τη χρήση συντελεστή συσχέτισης Pearson. Εάν η κανονικότητα παραβιαζόταν, τότε η σχέση μεταξύ δίτιμων κατηγορικών μεταβλητών και ποσοτικών εξεταζόταν με τη χρήση ελέγχου Mann-Whitney U, η σχέση κατηγορικών μεταβλητών με περισσότερες από δύο τιμές με ποσοτικές με τη χρήση ελέγχου Kruskal-Wallis και η σχέση μεταξύ ποσοτικών μεταβλητών με τη χρήση συντελεστή συσχέτισης Spearman. Η κανονικότητα υπολογίστηκε μέσω του ελέγχου Kolmogorov-Smirnov, βάσει σχετικών οδηγιών της προγενέστερης βιβλιογραφίας (Γναρδέλλης, 2003).

Πίνακας 1. Η κανονικότητα της κατανομής των μετρήσεων του εργαλείου μέτρησης			
	Shapiro-Wilk		
	Statistic	f	
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	,826	6	.001
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	,717		

		6	.000
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	,619	6	.000
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	,881	6	.006
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά	,891	6	.010
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	,869	6	.003
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες	,878	6	.005
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	,639	6	.000
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	,865	6	.003
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	,749	6	.000
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	,823	6	.000
Συνολική αποτίμηση	,960	6	.394

Βάσει του πίνακα 1, η μελέτη της κανονικότητας της κατανομής οδήγησε στη διαπίστωση ότι αυτή παραβιάζόταν στο σύνολο των ερωτήσεων, αλλά όχι στο συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης. Ο δείκτης σημαντικότητας θα τεθεί στο 0.05 για το σύνολο των αναλύσεων.

Ως προς την ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων, αυτή θα πραγματοποιηθεί με βάση την προσέγγιση που αναπτύχθηκε από τον Colaizzi (1978). Με βάση τη συγκεκριμένη προσέγγιση, η οποία βασίζεται στην ερμηνευτική φαινομενολογία, η ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων λαμβάνει χώρα με βάση τα παρακάτω αλληλοδιαδεχόμενα μεταξύ τους στάδια:

1. Σε αρχικό επίπεδο, ο ερευνητής προχωρά σε επισκόπηση των κοινωνικών και δημογραφικών στοιχείων που συνθέτουν το προφίλ ενός συμμετέχοντα. Κύρια επιδίωξη σε αυτό το βήμα είναι η απόκτηση μιας πιο πλήρους εικόνας όσον αφορά το προφίλ του εκάστοτε συμμετέχοντα.
2. Στο επόμενο βήμα, ο ερευνητής προχωρά σε απομόνωση των κεντρικών στοιχείων από τα αποσπάσματα και τις δηλώσεις του κάθε συμμετέχοντα, αξιολογώντας το βαθμό στον οποίο αυτά σχετίζονται με το υπό μελέτη φαινόμενο, επιδιώκοντας τη διασφάλιση της ακρίβειας των πληροφοριών, παρουσιάζονται αυτούσια κεντρικά αποσπάσματα από την συνέντευξη που έχει πραγματοποιηθεί.
3. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται εντοπισμός των κεντρικότερων δηλώσεων και εξετάζεται το πώς αυτές μπορούν να μετατραπούν σε θεματικές ενότητες ανάλυσης.
4. Οι θεματικές με παρεμφερές περιεχόμενο ομαδοποιούνται από κοινού και οδηγούν σε κεντρικές θεματικές.
5. Στο τέλος της σχετικής διαδικασίας, ο ερευνητής προχωρά σε συγγραφή των αποτελεσμάτων της έρευνας. Σε αυτό το στάδιο υπάρχει μία διαρκής επαφή του ερευνητή με τα δεδομένα, προκειμένου να επιβεβαιώνεται η ορθότητα και η ακρίβεια σχετικά με τις κωδικοποιήσεις στις οποίες έχει προχωρήσει.

Κεφάλαιο 4. Αποτελέσματα – Ευρήματα

4.1 Αποτελέσματα του ποσοτικού σκέλους

Η περιγραφική ανάλυση των κατηγορικών κοινωνικοδημογραφικών μεταβλητών του εξεταζόμενου δείγματος παρουσιάζεται ακολούθως. Όπως διαπιστώνεται, το 57.1% του εξεταζόμενου δείγματος αποτελούταν από γυναίκες και το 42.9% από άντρες. Σχεδόν οι μισοί συμμετέχοντες (46.4%) ήταν έγγαμοι, το 32.1% του δείγματος αποτελούταν από άγαμους και το 21.4% από διαζευγμένους. Ως προς τη θέση εργασίας στη βιβλιοθήκη, το 42.9% αφορούσε άτομα που εργάζονταν ως βιβλιοθηκονόμοι και το 57.1% αφορούσε εργαζόμενους σε άλλες θέσεις. Οι εργαζόμενοι αυτοί ομαδοποιήθηκαν από κοινού, δεδομένου πως για καμία εξ αυτών των ομάδων η απόλυτη τιμή δεν ήταν μεγαλύτερη του 3 και ως εκ τούτου θα προέκυπταν πολυάριθμες ομάδες με ελάχιστους αριθμητικά συμμετέχοντες.

Πίνακας 2. Τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των κοινωνικοδημογραφικών μεταβλητών

	N	%
Φύλο		
Άντρας	12	42.9
Γυναίκα	16	57.1
Οικογενειακή κατάσταση		
Έγγαμος-η	13	46.4
Άγαμος-η	9	32.1
Διαζευγμένος-η	6	21.4
Θέση στη βιβλιοθήκη		
Βιβλιοθηκονόμος	12	42.9
Άλλο	16	57.1

Όσον αφορά τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των ποσοτικών κοινωνικοδημογραφικών μεταβλητών, αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα 3. Όπως διαπιστώνεται, οι συμμετέχοντες είχαν μέση ηλικία τα 46.46 έτη, συνολικά έτη προϋπηρεσίας τα 18 έτη, έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη τα 11.43 έτη και κατά μέσο όρο 1 παιδί.

Πίνακας 3. Τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των ποσοτικών κοινωνικοδημογραφικών μεταβλητών				
	Ηλικία	Συνολικά έτη προϋπηρεσίας	Έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη	Αριθμός τέκνων
Μέση τιμή	46,46	18,00	11,43	1,00
N	28	28	28	28
Τυπική απόκλιση	10,946	11,476	11,302	,943

Τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των ερωτήσεων και του συνολικού σκορ του εργαλείου μέτρησης παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα. Όπως διαπιστώνεται, η λιγότερη θετική αποτίμηση αφορούσε την ανάπτυξη συνεργασιών από πλευράς των βιβλιοθηκών με τους γονείς των παιδιών, ακολουθούμενη από την ύπαρξη προσωπικού με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών. Αντίθετα, οι πιο θετικά αποτιμώμενες παράμετροι από πλευράς των συμμετεχόντων αφορούσαν την ύπαρξη ενός ευρύτερου φιλικού προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα στις βιβλιοθήκες και την ύπαρξη ενός προσωπικού φιλικά διακείμενου έναντι της συμμετοχής των παιδιών. Περαιτέρω λεπτομέρειες παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.

Πίνακας 4. Τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των ερωτήσεων και του συνολικού σκορ του εργαλείου μέτρησης

	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	3.79	0.917
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	4.14	0.525
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	4.37	0.492
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	2.96	1.427
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά	3.14	1.297
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	3.32	1.156
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες	3.46	0.838
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	4.46	0.576

Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	3.11	1.197
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	4.39	0.629
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	3.86	41.346
Συνολική αποτίμηση	1.177	6.254

Όσον αφορά τη σχέση του φύλου με τις τιμές του εργαλείου μέτρησης, η σχετική ανάλυση παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα. Όπως διαπιστώνεται, καμία στατιστικά σημαντική διαφορά δεν υπήρχε μεταξύ των αντρών και των γυναικών της έρευνας.

Πίνακας 5. Η σχέση του φύλου με τις ερωτήσεις του εργαλείου μέτρησης					
	Φύλο	N	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	p
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	Άντρας	12	3,67	,651	0.260
	Γυναίκα	16	3,88	1,088	
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	Άντρας	12	4,00	,426	0.324
	Γυναίκα	16	4,25	,577	
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	Άντρας	11	4,27	,467	0.481
	Γυναίκα	16	4,44	,512	

Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	Άντρας	11	2,82	1,662	0.790
	Γυναίκα	16	3,06	1,289	
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά	Άντρας	12	3,00	1,206	0.599
	Γυναίκα	16	3,25	1,390	
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Άντρας	12	3,58	,900	0.371
	Γυναίκα	16	3,13	1,310	
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες	Άντρας	12	3,67	,888	0.302
	Γυναίκα	16	3,31	,793	
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	Άντρας	12	4,33	,651	0.423
	Γυναίκα	16	4,56	,512	
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	Άντρας	12	3,00	1,348	0.837
	Γυναίκα	16	3,19	1,109	
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	Άντρας	12	4,33	,492	0.537
	Γυναίκα	16	4,44	,727	
Η διοίκηση της	Άντρας	12	3,92	,793	0.732

βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	Γυναίκα	16	3,81	1,424	
Συνολική αποτίμηση	Άντρας	10	41,4000	5,358	0.979
	Γυναίκα	16	41,3125	6,925	

Στον Πίνακα 6 παρουσιάζεται η συσχέτιση της ηλικίας με τις τιμές του εργαλείου μέτρησης. Όπως διαπιστώνεται, καμία εκ των εξεταζόμενων συσχετίσεων δεν ήταν στατιστικά σημαντική.

Πίνακας 6. Η συσχέτιση της ηλικίας με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης		
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	,133
	P	,501
	N	28
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	-,023
	P	,907
	N	28
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	-,320
	P	,103
	N	27
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,215
	P	,281
	N	27
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για	Συντελεστής	,266

την προώθηση δράσεων για τα παιδιά	συσχέτισης	
	P	,171
	N	28
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Συντελεστής συσχέτισης	,004
	P	,985
	N	28
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες	Συντελεστής συσχέτισης	,170
	P	,387
	N	28
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	Συντελεστής συσχέτισης	-,050
	P	,799
	N	28
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,028
	P	,889
	N	28
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,029
	P	,883
	N	28
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,316
	P	,101
	N	28
Συνολική αποτίμηση	Συντελεστής συσχέτισης	,213

	P	,297
	N	26

Στον Πίνακα 7 παρουσιάζεται η συσχέτιση του συνολικού χρόνου προϋπηρεσίας με τις τιμές των ερωτήσεων και του συνολικού σκορ στο εργαλείο μέτρησης. Όπως διαπιστώνεται, και σε αυτή την περίπτωση καμία εκ των εξεταζόμενων συσχετίσεων δεν ήταν στατιστικά σημαντική.

Πίνακας 7. Η συσχέτιση του συνολικού χρόνου προϋπηρεσίας με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης		
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	,251
	P	,197
	N	28
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	,099
	P	,617
	N	28
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	-,217
	P	,277
	N	27
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,183
	P	,361
	N	27
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	,250
	P	,199

	N	28
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Συντελεστής συσχέτισης	,056
	P	,778
	N	28
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες	Συντελεστής συσχέτισης	,021
	P	,915
	N	28
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	Συντελεστής συσχέτισης	,088
	P	,655
	N	28
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,044
	P	,826
	N	28
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,085
	P	,665
	N	28
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,309
	P	,110
	N	28
Συνολική αποτίμηση	Συντελεστής συσχέτισης	,342
	P	,087
	N	26

Στον Πίνακα 8 παρουσιάζεται η συσχέτιση του χρόνου προϋπηρεσίας με τις τιμές των ερωτήσεων και του συνολικού σκορ της έρευνας. Καμία εκ των εξεταζόμενων συσχετίσεων δεν ήταν στατιστικά σημαντική, πέραν αυτής για τη συνολική δράση των βιβλιοθηκών ($p=0.014$), οδηγώντας έτσι στη διαπίστωση πως όσο πιο πολλά τα έτη προϋπηρεσίας, τόσο πιο θετική και η αποτίμηση των συμμετεχόντων.

Πίνακας 8. Η συσχέτιση του χρόνου προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης		
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	,272
	P	,162
	N	28
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	,088
	P	,657
	N	28
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	-,079
	P	,695
	N	27
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,265
	P	,182
	N	27
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	,170
	P	,386
	N	28
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Συντελεστής συσχέτισης	,045
	P	,820
	N	28
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν	Συντελεστής συσχέτισης	-,044

σε μειονότητες	P	,825
	N	28
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	Συντελεστής συσχέτισης	,076
	P	,701
	N	28
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,152
	P	,441
	N	28
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,173
	P	,379
	N	28
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,288
	P	,137
	N	28
Συνολική αποτίμηση	Συντελεστής συσχέτισης	,477
	P	,014
	N	26

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η ανάλυση για τη διερεύνηση της σχέσης της οικογενειακής κατάστασης των συμμετεχόντων με τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών. Όπως διαπιστώνεται, σε καμία εκ των σχετικών περιπτώσεων δεν υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές με βάση την οικογενειακή κατάσταση των ατόμων της έρευνας.

Πίνακας 9. Η σχέση της οικογενειακής κατάστασης με τις τιμές του εργαλείου μέτρησης

		N	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	p
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	Έγγαμος-η	13	3,77	1,166	0.617
	Άγαμος-η	9	3,67	,500	
	Διαζευγμένος-η	6	4,00	,894	
	Σύνολο	28	3,79	,917	
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	Έγγαμος-η	13	4,23	,439	0.602
	Άγαμος-η	9	4,00	,500	
	Διαζευγμένος-η	6	4,17	,753	
	Σύνολο	28	4,14	,525	
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	Έγγαμος-η	13	4,38	,506	0.667
	Άγαμος-η	9	4,44	,527	
	Διαζευγμένος-η	5	4,20	,447	
	Σύνολο	27	4,37	,492	
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	Έγγαμος-η	12	3,08	1,379	0.469
	Άγαμος-η	9	2,56	1,130	
	Διαζευγμένος-η	6	3,33	1,966	
	Σύνολο	27	2,96	1,427	
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για	Έγγαμος-η	13	3,31	1,437	0.744
	Άγαμος-η	9	2,89	1,269	
	Διαζευγμένος-η	6	3,17	1,169	

τα παιδιά	Σύνολο	28	3,14	1,297	
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Έγγαμος-η	13	3,23	1,536	0.363
	Άγαμος-η	9	3,11	,782	
	Διαζευγμένος-η	6	3,83	,408	
	Σύνολο	28	3,32	1,156	
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες	Έγγαμος-η	13	3,69	,855	0.245
	Άγαμος-η	9	3,11	,601	
	Διαζευγμένος-η	6	3,50	1,049	
	Σύνολο	28	3,46	,838	
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	Έγγαμος-η	13	4,31	,630	0.421
	Άγαμος-η	9	4,56	,527	
	Διαζευγμένος-η	6	4,67	,516	
	Σύνολο	28	4,46	,576	
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	Έγγαμος-η	13	3,15	1,463	0.664
	Άγαμος-η	9	3,22	,972	
	Διαζευγμένος-η	6	2,83	,983	
	Σύνολο	28	3,11	1,197	
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	Έγγαμος-η	13	4,23	,599	0.320
	Άγαμος-η	9	4,44	,726	
	Διαζευγμένος-η	6	4,67	,516	
	Σύνολο	28	4,39	,629	
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	Έγγαμος-η	13	3,92	1,382	0.390
	Άγαμος-η	9	3,56	1,014	
	Διαζευγμένος-η	6	4,17	,983	
	Σύνολο	28	3,86	1,177	
Συνολική αποτίμηση	Έγγαμος-η	12	41,7500	7,77087	0.506
	Άγαμος-η	9	39,5556	3,77859	
	Διαζευγμένος-η	5	43,6000	5,98331	

	Σύνολο	26	41,3462	6,25423	
--	--------	----	---------	---------	--

Στον Πίνακα 10 παρατίθεται η συσχέτιση του αριθμού παιδιών με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης. Ούτε σε αυτή την περίπτωση προέκυψε κάποια στατιστικά σημαντική συσχέτιση.

Πίνακας 10. Η συσχέτιση του αριθμού παιδιών με τις ερωτήσεις και το συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης		
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	- ,040
	P	,838
	N	28
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	- ,067
	P	,736
	N	28
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	- ,287
	P	,147
	N	27
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,026
	P	,896
	N	27
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά	Συντελεστής συσχέτισης	- ,038
	P	,846
	N	28
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές	Συντελεστής	,185

ανάγκες	συσχέτισης	
	P	,345
	N	28
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες	Συντελεστής συσχέτισης	,286
	P	,140
	N	28
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	Συντελεστής συσχέτισης	- ,172
	P	,380
	N	28
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	- ,052
	P	,791
	N	28
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	- ,159
	P	,419
	N	28
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	Συντελεστής συσχέτισης	,053
	P	,788
	N	28
Συνολική αποτίμηση	Συντελεστής συσχέτισης	,005
	P	,982
	N	26

Ως προς τις πιθανές διαφορές με βάση τη θέση εργασίας, η σχετική ανάλυση παρουσιάζεται ακολούθως. Όπως φαίνεται από τον πίνακα, όσοι δεν εργάζονταν ως βιβλιοθηκονόμοι είχαν υψηλότερες τιμές στις απαντήσεις που σχετίζονταν με την ανάπτυξη δράσεων για παιδιά ($p=0.023$), με την ανάπτυξη συνεργασίας με τους γονείς των παιδιών ($p=0.010$) και με τη συνεργασία με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά ($p=0.026$). Οι βιβλιοθηκονόμοι θεωρούσαν επίσης σε μικρότερο βαθμό πως η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών ($p=0.026$), ενώ είχαν και μια χαμηλότερη συνολική αποτίμηση σε σχέση με τους υπόλοιπους ($p=0.041$).

Πίνακας 11. Οι διαφορές στις ερωτήσεις και στο συνολικό σκορ του εργαλείου μέτρησης με βάση τη θέση εργασίας

	Θέση στη Βιβλιοθήκη	N	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	P
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά	Βιβλιοθηκονόμος	12	3,42	,669	0.023
	Άλλο	16	4,06	,998	
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά	Βιβλιοθηκονόμος	12	3,92	,289	0.110
	Άλλο	16	4,31	,602	
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών	Βιβλιοθηκονόμος	11	4,45	,522	0.544
	Άλλο	16	4,31	,479	
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς των παιδιών	Βιβλιοθηκονόμος	12	2,17	1,193	0.010
	Άλλο	15	3,60	1,298	
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά	Βιβλιοθηκονόμος	12	2,50	1,168	0.026
	Άλλο	16	3,63	1,204	
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Βιβλιοθηκονόμος	12	3,42	1,084	0.767
	Άλλο	16	3,25	1,238	

Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες	Βιβλιοθηκονόμος	12	3,42	,515	0.837
	Άλλο	16	3,50	1,033	
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα	Βιβλιοθηκονόμος	12	4,50	,522	0.909
	Άλλο	16	4,44	,629	
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών	Βιβλιοθηκονόμος	12	2,83	1,193	0.347
	Άλλο	16	3,31	1,195	
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών	Βιβλιοθηκονόμος	12	4,42	,669	0.837
	Άλλο	16	4,38	,619	
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών	Βιβλιοθηκονόμος	12	3,33	1,155	0.026
	Άλλο	16	4,25	1,065	
Συνολική αποτίμηση	Βιβλιοθηκονόμος	11	38,4545	4,274	0.041
	Άλλο	15	43,4667	6,738	

4.2 Ανάλυση του ποιοτικού σκέλους

Ένα πρώτο επίπεδο κωδικοποίησης των σχετικών δεδομένων έχει να κάνει με τις δράσεις που αναπτύσσουν οι δημοτικές βιβλιοθήκες για τα παιδιά. Όπως διαπιστώνεται μέσα από τις συνεντεύξεις των συμμετεχόντων, οι δημοτικές βιβλιοθήκες αναπτύσσουν ένα ευρύ φάσμα δράσεων για τα παιδιά. Οι δράσεις αυτές είναι πολυδιάστατες και ως ένα βαθμό μεταξύ τους ετερογενείς. Για παράδειγμα, ο πρώτος συμμετέχοντας αναφέρει τα εξής: *«Σε βασικές συνθήκες, προ κορονοϊού δηλαδή η βασική δράση ήταν οι επισκέψεις από τα σχολεία τίποτε άλλο, κυρίως νηπιαγωγεία δημοτικά και γυμνάσια και πάλι σε συνεργασία με τα σχολεία κάποιες επισκέψεις για λέσχη ανάγνωσης που είχαν στο σχολείο τους, και σταματάμε εκεί δεν έχουμε πλέον δράσεις λόγω έλλειψης προσωπικού και λόγω έλλειψης οργάνωσης.*

Παλαιότερα είχαμε και ανάγνωση παραμυθιού και σε συνεργασία με την εθνική βιβλιοθήκη, το *future library* είχανε μία συνεργασία αλλά σταδιακά αυτό λόγω των συνταξιοδοτήσεων, των αποχωρήσεων απαξιώθηκε». Στο απόσπασμα της συνέντευξης του διακρίνονται επομένως ορισμένα εμπόδια τα οποία παρεμποδίζουν τις πολυδιάστατες αυτές δράσεις που αναπτύσσει η βιβλιοθήκη του. Τα δύο αυτά στοιχεία, δηλαδή η ευρύτητα των δράσεων και η απορρύθμιση λόγω του κορονοϊού αναδεικνύονται και στα αποσπάσματα άλλων συμμετεχόντων. Χαρακτηριστικό είναι το απόσπασμα της συνέντευξης του τέταρτου συμμετέχοντα, που αναφέρει τα παρακάτω: «Οι δράσεις που έχουμε κυρίως για τα παιδιά είναι οι παρουσιάσεις παιδικών βιβλίων που κάνουμε, κυρίως έρχεται ο συγγραφέας και είτε κάνει κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, είτε διαβάζει τα βιβλία στα παιδιά και στη συνέχεια είτε κάνουν ζωγραφική είτε θεατρική ανάπλαση του παραμυθιού. Είχαμε για 2 χρόνια (δυστυχώς σταματήσαμε λόγω του Covid 19) τα παραμυθένια μας Σάββατα με δύο υπέροχες εθελόντριες. Εκεί, η μία εθελόντρια διάβαζε τα βιβλία, ενώ η άλλη ασχολούταν με το λαϊκό παραμύθι, με τις λαϊκές ιστορίες, ήταν δηλαδή πιο διαδραστικό. Επίσης, πολλές εκπαιδευτικές επισκέψεις δεχόμαστε κυρίως από τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά και λιγότερο από τα γυμνάσια. Οπότε ουσιαστικά οι δράσεις μας είναι κυρίως επιμορφωτικές και εκπαιδευτικές». Συνολικότερα, όλοι οι συμμετέχοντες αναφέρονται σε ένα ευρύ φάσμα δράσεων, ενώ κάποιοι εξ αυτών αναδεικνύουν και τις αρνητικές επιδράσεις της πανδημίας. Ως εκ τούτου, μία σχετική θεματική θα μπορούσε να λάβει τον τίτλο "Το ευρύ φάσμα δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά στην περίοδο προ της πανδημίας".

Ένα δεύτερο επίπεδο κωδικοποίησης έχει να κάνει με την αντιλαμβανόμενη αξία των σχετικών δράσεων. Στην περίπτωση αυτή, οπωσδήποτε αναδεικνύονται ως ευεργετήματα αυτά που προκύπτουν για τα ίδια τα παιδιά. Για παράδειγμα, ο τρίτος συμμετέχοντας αναφέρει «Τις θεωρώ απαραίτητες τις δράσεις γιατί τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τη βιβλιοθήκη και με το βιβλίο κατ' επέκταση, μαθαίνουνε για τις προσφερόμενες υπηρεσίες που έχει κάθε βιβλιοθήκη και μέσα από τα προγράμματα αυτά και τις δράσεις μαθαίνουν να συνεργάζονται». Συνεπώς, φαίνεται πως τα παιδιά αναπτύσσουν τόσο τη φιλιαναγνωσία, όσο και γενικότερες δεξιότητες συνεργασίας μέσα από το βιβλίο. Μία σχετική θεματική θα μπορούσε επομένως να λάβει τον τίτλο "η ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας, αλλά και της κοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών".

Μία τρίτη θεματική έχει να κάνει με τις ευκαιρίες που διακρίνουν οι εργαζόμενοι στις βιβλιοθήκες για την περαιτέρω ανάπτυξη σχετικών δράσεων. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να θεωρηθεί πως υπάρχει μία απαισιόδοξη αντίληψη από πλευράς των συμμετεχόντων, λόγω ανεπαρκούς υποστήριξης από την διοίκηση των βιβλιοθηκών. Χαρακτηριστικά, ο τέταρτος συμμετέχοντας αναφέρει *«Δυστυχώς τα πράγματα δεν είναι και πολύ αισιόδοξα και καταλήγω πια ότι μόνο μέσω των συνεργασιών μπορεί να γίνουν κάποιες δράσεις και κάποιες ενέργειες. Όπως είπαμε, ο προϋπολογισμός των βιβλιοθηκών, ειδικά οι βιβλιοθήκες που δεν είναι αυτοτελή τμήματα, έχουν μια δική τους χρηματοδότηση και μπορούν να κάνουν τις δράσεις τους. Οπότε οι υπόλοιπες βιβλιοθήκες που είναι οι περισσότερες, οι οποίες ανήκουν στις διευθύνσεις των δήμων, συμπεραίνουμε πως τα πράγματα είναι πάρα πολύ δύσκολα οικονομικά. Άρα, αν θέλουμε να επεκτείνουμε τις δράσεις μας (καλός ο εθελοντισμός, αλλά δεν αρκεί) μπορούμε μόνο μέσω των συνεργασιών»*. Σαφώς, σημαντικό εμπόδιο φαίνεται να αποτελεί και ο κορονοϊός. Ο πέμπτος συμμετέχοντας αναφέρεται μάλιστα συνδυαστικά στα εμπόδια που προκύπτουν από την πανδημία και στα ευρύτερα διοικητικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι βιβλιοθήκες. Χαρακτηριστικά, αναφέρει τα παρακάτω: *«Ο covid τα τελευταία χρόνια έχει περιορίσει πολύ και τον αριθμό των δράσεων και τον αριθμό των συμμετεχόντων στις δράσεις αυτές. Οπότε, γενικά μας εγκλωβίζει λίγο και μας περιορίζει. Όμως το παλεύουμε και προσπαθούμε να κάνουμε έστω και με μικρό αριθμό. Επίσης, ένα σημαντικό πρόβλημα είναι το ότι οι δημοτικές βιβλιοθήκες δεν είναι ανεξάρτητες, δεν είναι όπως οι ιδιωτικές βιβλιοθήκες, που έχουν δικά τους κονδύλια και κινούνται. Εμείς ζητάμε τα κονδύλια από τον Δήμο να εγκριθούν, τις περισσότερες φορές είναι υποστηρικτικοί, μας βοηθούν, αλλά όμως αυτό δεν παύει να είναι ένα πρόβλημα, το οικονομικό κομμάτι, που θα πρέπει να πείσουμε κάποιον για να βοηθηθούμε για να πραγματοποιήσουμε τη δράση»*. Συνεπώς, θα μπορούσε να αναπτυχθεί μία σχετική θεματική με τίτλο "η πανδημία και η ανεπαρκής υποστήριξη από τη διοίκηση ως σημαντικά εμπόδια στις δράσεις των δημοσίων βιβλιοθηκών για τα παιδιά".

Με αφετηρία τα συγκεκριμένα εμπόδια, θα μπορούσε να θεωρηθεί κάπως αναμενόμενη η πρόταση των συμμετεχόντων για περαιτέρω διοικητική υποστήριξη στη βελτίωση του τρόπου λειτουργίας και στην επίτευξη της αποστολής των δημοτικών βιβλιοθηκών. Για παράδειγμα, ο τέταρτος συμμετέχοντας αναφέρει: *«Έχει γίνει μία προσπάθεια με την ΕΒΕ και το πρόγραμμα με τις καμπάνιες που έχει κάνει και*

συμμετείχαμε και εμείς σε κάποιες από αυτές. Νομίζω επίσης, πως ένας κεντρικός φορέας να μπορέσει να φτιάξει ίσως ένα δίκτυο Δημοτικών και Δημόσιων Βιβλιοθηκών, έτσι ώστε από κοινού να γίνουν μερικές δράσεις, κάτι το οποίο πιστεύω πως θα βοηθήσει. Διότι, αυτόνομα κάθε βιβλιοθήκη να μην υλοποιεί δράσεις, αλλά ίσως δεν έχουν την τόσο μεγάλη ανταπόκριση που θα θέλαμε να έχουμε στο κοινό». Παρόμοια είναι και η τοποθέτηση του πρώτου συμμετέχοντα, που αναφέρει τα παρακάτω: «Στο να καταλάβουν οι διοικήσεις των εκάστοτε βιβλιοθηκών γιατί οι βιβλιοθήκες ανάλογα με το που βρίσκονται, δηλαδή η δημοτική βιβλιοθήκη χρηματοδοτείται από τον Δήμο, η Δημόσια από το εκάστοτε Υπουργείο που ανήκει, εάν δεν έχουμε στάνταρ κονδύλια, πώς έχουμε στάνταρ κονδύλια για την αγορά βιβλίου εμείς αυτό το έχουμε καταφέρει, έτσι θα έπρεπε να υπήρχε αντίστοιχο κονδύλι για τις δράσεις, ώστε να μπορέσεις να φέρεις αυτόν που θα διαβάσει το παραμύθι, αυτόν που θα κάνει το παιχνίδι με τα παιδιά, εντάξει μπορεί να μου πεις χωρίς κόστος να φωνάζεις έναν συγγραφέα, αυτά σε προ κορονοϊού εποχή τα κάναμε με συγγραφείς και σχολεία μέναμε εκεί στα ανέξοδα». Συνεπώς, μία σχετική θεματική θα μπορούσε να λάβει τον τίτλο "η οικονομική και διοικητική υποστήριξη ως τρόπος βελτίωσης των δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά".

Ένα άλλο επίπεδο κωδικοποίησης αφορά την αποτίμηση των συμμετεχόντων περί της συνολικότερης πολιτικής που υπάρχει στο ελληνικό κράτος όσον αφορά τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών για τα παιδιά. Χαρακτηριστικό είναι πως οι συμμετέχοντες της έρευνας αναφέρουν μία ολοκληρωτική απουσία σχετικών πολιτικών. Ενδεικτική είναι η δήλωση του τέταρτου συμμετέχοντα που αναφέρει: «Καταρχάς κατά τη γνώμη μου δεν υπάρχει πολιτική», όπως και του τρίτου συμμετέχοντα, που αναφέρει «Δεν υπάρχει πολιτική καμία τίποτα». Θα μπορούσε επομένως να αναπτυχθεί μία ακόμα θεματική με τον τίτλο "η ολική απουσία σχετικών πολιτικών για την υποστήριξη των δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά".

Παρά τη συμφωνία των συμμετεχόντων σε πληθώρα ζητημάτων που αφορούν τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά, παρατηρείται μία σημαντική ετερογένεια στις απαντήσεις τους, όταν αναφέρονται σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με τον ρόλο τους στην περίπτωση που ήταν υπεύθυνοι για τη χάραξη σχετικών πολιτικών. Για παράδειγμα, ο τρίτος συμμετέχοντας αναφέρει: «Να ήταν όλες οι βιβλιοθήκες δημοτικές, δημόσιες πανεπιστημιακές σε έναν φορέα, κάτω από την «ομπρέλα» ενός φορέα και να επανδρωθούν με επιστημονικό προσωπικό γιατί οι

σχολές βγάζουν επαγγελματίες αλλά δυστυχώς δεν απορροφούνται αυτά τα παιδιά, δεν προκηρύσσονται οι θέσεις για να μούνε». Με την προσέγγιση αυτή περί ανάγκης ενός συγκεκριμένου φορέα συμφωνεί και ο τέταρτος συμμετέχοντας. Χαρακτηριστικά, ο συμμετέχοντας αυτός αναφέρει τα παρακάτω: «Θα πρότεινα να υπάρχει ένας ανεξάρτητος ενδεχομένως φορέας που να εποπτεύει όλες τις βιβλιοθήκες, που να έχει δικό του προϋπολογισμό, οπότε να μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες των βιβλιοθηκών, που να έχει διάφορα στάνταρ, δηλαδή ότι στις βιβλιοθήκες οι βιβλιοθηκονόμοι αποκλειστικά σαν προσωπικό. Επίσης χρειάζονται και οι εκπαιδευτικοί και βιβλιοθηκάριοι κλπ. Δηλαδή, να είναι ο φορέας που θα εποπτεύει και θα χρηματοδοτεί όλες τις βιβλιοθήκες(ακαδημαϊκές, δημόσιες, δημοτικές και σχολικές). Άρα, να υπάρχει ένας φορέας που να συντονίζει όλες τις προσπάθειες των βιβλιοθηκών». Ωστόσο, οι υπόλοιποι συμμετέχοντες της έρευνας τοποθετούνται κατά τρόπο διαφορετικό. Για παράδειγμα, ο πρώτος συμμετέχοντας αναφέρει πως «Θα φρόντιζα να εξασφαλίσω καταρχήν πόρους και δεύτερον προσωπικό για την χάραξη πολιτικών για τη διοργάνωση των εκδηλώσεων» και ο πέμπτος συμμετέχοντας αναφέρει: «Θα έκανα επικοινωνία με τα σχολεία, δημιουργία περισσότερο δράσεων και ποικιλία δραστηριοτήτων, ώστε να μην κουράζονται και να μην βαριούνται και να είναι ένα ελκυστικό πράγμα, ώστε να μπορούν να έρχονται τα παιδιά». Κατά συνέπεια, η τοποθέτηση των συμμετεχόντων για το τι θα έπρεπε να κάνουν ώστε να βελτιωθούν οι δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών διαφοροποιείται σε σημαντικό βαθμό. Ως εκ τούτου, μία σχετική θεματική θα μπορούσε να λάβει τον τίτλο "η ετερογένεια των αντιλήψεων των συμμετεχόντων ως προς το τι θα έκαναν αν οι ίδιοι ήταν υπεύθυνοι για τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά".

Με βάση τα παραπάνω, μπορεί να πραγματοποιηθεί μία ομαδοποίηση ορισμένων θεματικών βάσει του κοινού τους περιεχομένου. Ειδικότερα, η τρίτη θεματική και η πέμπτη φαίνεται ότι έχουν ένα αρκετά παραπλήσιο περιεχόμενο και μπορούν να ομαδοποιηθούν από κοινού. Επομένως, θα μπορούσε να προκύψει μία από κοινού ομαδοποίηση των δύο αυτών θεματικών, οδηγώντας σε μία νέα με τίτλο "η πανδημία και η ανεπαρκής διοικητική και πολιτική υποστήριξη ως σημαντικά εμπόδια στις δράσεις των δημοσίων βιβλιοθηκών για τα παιδιά". Με βάση τη συγκεκριμένη θεματική, αναδύονται επομένως ως σημεία προβληματισμού όχι μόνο τα διοικητικά προβλήματα, αλλά και η ευρύτερη πολιτική αδράνεια επί του συγκεκριμένου συστήματος. Πρόκειται συνεπώς για μία θεματική η οποία

εμπερικλείει ένα γενικότερο φάσμα εμποδίων. Οι υπόλοιπες τέσσερις θεματικές θεωρήθηκε ότι διακρίνονται από μία σημαντική νοηματική αυτοτέλεια και πως σε περίπτωση σύμπτυξης τους θα υπήρχε μία σημαντική αλλοίωση του περιεχομένου. Ως εκ τούτου, διατήρησαν τη νοηματική τους αυτοτέλεια, οδηγώντας ένα τελικό σύνολο πέντε θεματικών, που παρουσιάζονται στον Πίνακα 12.

Πίνακας 12. Οι επιμέρους και κεντρικές θεματικές της έρευνας	
Αρχική θεματική	Τελική θεματική
No1: Το ευρύ φάσμα δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά στην περίοδο προ της πανδημίας	No1: Το ευρύ φάσμα δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά στην περίοδο προ της πανδημίας
No2: Η ενίσχυση της φιλαναγνωσίας, αλλά και της κοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών	No2: Η ενίσχυση της φιλαναγνωσίας, αλλά και της κοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών
No3: Η πανδημία και η ανεπαρκής υποστήριξη από τη διοίκηση ως σημαντικά εμπόδια στις δράσεις των δημοσίων βιβλιοθηκών για τα παιδιά	No3: Η πανδημία και η ανεπαρκής διοικητική και πολιτική υποστήριξη ως σημαντικά εμπόδια στις δράσεις των δημοσίων βιβλιοθηκών για τα παιδιά
No4: Η οικονομική και διοικητική υποστήριξη ως τρόπος βελτίωσης των δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά	No4: Η οικονομική και διοικητική υποστήριξη ως τρόπος βελτίωσης των δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά
No5: Η ολική απουσία σχετικών πολιτικών για την υποστήριξη των δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά	No5: Η ετερογένεια των αντιλήψεων των συμμετεχόντων ως προς το τι θα έκαναν αν οι ίδιοι ήταν υπεύθυνοι για τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά
No6: Η ετερογένεια των αντιλήψεων των συμμετεχόντων ως προς το τι θα έκαναν αν οι ίδιοι ήταν υπεύθυνοι για τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά	

Κεφάλαιο 5. Συζήτηση – Συμπεράσματα – Μελλοντικές επεκτάσεις

5.1 Συνοπτική επισκόπηση των αποτελεσμάτων

Η συγκεκριμένη έρευνα επιχείρησε να μελετήσει τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά. Πρόκειται για ένα ζήτημα το οποίο δεν έχει εξεταστεί από την έως τώρα βιβλιογραφία στη χώρα μας, παρότι, όπως διαπιστώνεται από το θεωρητικό πλαίσιο που παρατέθηκε, υπάρχει ένας ικανός όγκος γνώσης σε χώρες του εξωτερικού. Η αναγκαιότητα διεξαγωγής της συγκεκριμένης μελέτης υπαγορευόταν επομένως από δύο παράγοντες, πρώτον την έλλειψη σχετικών μελετών στην ελληνική πραγματικότητα και δεύτερον, την ανάγκη διερεύνησης του συγκεκριμένου φαινομένου στην περίοδο της τρέχουσας πανδημίας, που οπωσδήποτε οδηγεί σε μία άρδην μεταβολή της δράσης των βιβλιοθηκών.

Με βάση τη μελέτη που πραγματοποιήθηκε, μπορούν να προκύψουν οι εξής κεντρικές διαπιστώσεις:

- 1) οι συμμετέχοντες της έρευνας θεωρούν πως λαμβάνει χώρα σε περιορισμένη έκταση η ανάπτυξη συνεργασιών από τις βιβλιοθήκες με τους γονείς των παιδιών και πως δεν υπάρχει σε σημαντικό βαθμό ένα ικανό προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για να ενισχύει την εμπλοκή τους. Αντιθέτως, αποτιμούν θετικά την ύπαρξη ενός φιλικού κλίματος έναντι της συμμετοχής των παιδιών και την ύπαρξη ενός προσωπικού φιλικά διακειμένου έναντι αυτής.
- 2) παράγοντες όπως το φύλο, η ηλικία, ο συνολικός χρόνος προϋπηρεσίας, η οικογενειακή κατάσταση και ο αριθμός παιδιών δεν φαίνεται να σχετίζονται με τις τιμές του εργαλείου μέτρησης.
- 3) όσο περισσότερα τα έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη, τόσο πιο θετική η συνολική αποτίμηση περί των δράσεων της για τα παιδιά
- 4) οι βιβλιοθηκονόμοι διακρίνονται από μία χαμηλότερη αντίληψη ως προς μία πληθώρα διαφορετικών παραμέτρων της λειτουργίας και της δράσης των δημοτικών βιβλιοθηκών για τα παιδιά σε σύγκριση με τους υπόλοιπους εργαζόμενους

5) με βάση την ποιοτική έρευνα, οι συμμετέχοντες θεωρούν πως οι δημοτικές βιβλιοθήκες ενισχύουν τη φιλαναγνωσία και την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, πως ανέπτυξαν ένα ευρύ φάσμα δράσεων που περιορίστηκαν στην περίοδο της πανδημίας και πως η ενίσχυση της διοικητικής και πολιτικής υποστήριξης των σχετικών εγχειρημάτων, η οποία ως τώρα δεν είναι επαρκής, είναι αναγκαία για τη βελτίωσή τους.

Συνεπώς, επιβεβαιώνεται εν μέρει η πρώτη υπόθεση της έρευνας, καθώς για ορισμένες παραμέτρους της λειτουργίας των βιβλιοθηκών, όπως η συνεργασία με τους γονείς, η αποτίμηση ήταν αρνητική. Ως προς τις άλλες δύο υποθέσεις, αυτές επιβεβαιώνονται, καθώς οι συμμετέχοντες εκτιμούν ότι η κρατική υποστήριξη δεν είναι επαρκής και θεωρούν πως η πανδημία απορρύθμισε σε σημαντικό βαθμό τις δράσεις των βιβλιοθηκών για τα παιδιά και τους νέους.

5.2 Αντιπαραβολή με προγενέστερες μελέτες

Μέσω της συγκεκριμένης έρευνας αναδεικνύεται μία σημαντική αναντιστοιχία ανάμεσα στις δράσεις που λαμβάνουν χώρα για την ενίσχυση των συνεργασιών με τους γονείς των παιδιών και σε αυτές που πράγματι θα έπρεπε να υπάρχουν. Η ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής καθίσταται επιβεβλημένη για την προώθηση της φιλαναγνωσίας των παιδιών (Akindele, 2012). Ωστόσο, όπως διαπιστώνεται από τα ανωτέρω, υπάρχει έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε σχετικές επικοινωνιακές δεξιότητες με τους γονείς, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να αναπτύσσονται παρεμβάσεις για την περαιτέρω προώθηση της εμπλοκής τους στις δημόσιες βιβλιοθήκες στην Αττική.

Η αποτίμηση των βιβλιοθηκονόμων φαίνεται να είναι σε γενικές γραμμές κοινή. Ωστόσο, αυτή διαφοροποιήθηκε στην έρευνα με βάση τα έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη, καθώς όσο πιο πολλά τα έτη προϋπηρεσίας, τόσο πιο θετική και η αποτίμηση από πλευράς των βιβλιοθηκονόμων για τις δράσεις που αναπτύσσουν οι βιβλιοθήκες για τα παιδιά. Με βάση την προγενέστερη βιβλιογραφία, υπάρχει πράγματι μία θετική συσχέτιση του χρόνου προϋπηρεσίας των βιβλιοθηκονόμων με παραμέτρους όπως η ικανοποίηση από το περιβάλλον εργασίας

(Landry, 2000). Η συγκεκριμένη μελέτη συνηγορεί επομένως στη θεώρηση του χρόνου προϋπηρεσίας των βιβλιοθηκονόμων ως μία παράμετρο που συνδέεται με πιο θετικές αναπαραστάσεις για παραμέτρους του εργασιακού περιβάλλοντος και του τρόπου λειτουργίας της βιβλιοθήκης. Ενδεχομένως κάτι τέτοιο να οφείλεται στο ότι κατά μήκος του χρόνου βιβλιοθηκονόμοι έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν την πολιτική της βιβλιοθήκης με βάση τις δικές τους αξίες, στάσεις και αντιλήψεις για τον τρόπο με τον οποίο θα έπρεπε να λειτουργεί, οδηγούμενοι έτσι σε πιο υψηλά επίπεδα ικανοποίησης ακριβώς επειδή ο τρόπος λειτουργίας της βιβλιοθήκης βρίσκεται σε μεγαλύτερο βαθμό σε σύμπλευση με το δικό τους ιδεατό τρόπο λειτουργίας.

Μία άλλη ενδιαφέρουσα διαπίστωση της μελέτης αφορά την απορρυθμιστική επίδραση της πανδημίας. Όπως διαπιστώνεται, οι βιβλιοθήκες περιόρισαν τις δράσεις τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας, δηλαδή ανέστειλαν σε μεγάλο βαθμό το έργο τους. Κάτι ανάλογο δεν φαίνεται να ισχύει για τις δημόσιες βιβλιοθήκες σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των βιβλιοθηκών της Νέας Υόρκης που μελετήθηκαν κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας, όπου η Νέα Υόρκη επλήγη σε πολύ μεγάλο βαθμό από τον κορονοϊό. Όπως διαπιστώθηκε, οι βιβλιοθήκες ανέπτυξαν ορισμένες δράσεις οι οποίες αφορούσαν την υποστήριξη της τοπικής κοινότητας, όπως για παράδειγμα δράσεις παροχής τροφίμων προς άστεγους κατά τη διάρκεια του lockdown. Στη συντριπτική τους όμως πλειονότητα οι δράσεις των βιβλιοθηκών δεν εστίασαν στην ίδια την πανδημία, αλλά στην ανάπτυξη εναλλακτικών ψηφιακών υπηρεσιών ώστε να βοηθήσουν την πρόσβαση της τοπικής κοινότητας στο περιεχόμενο της βιβλιοθήκης και να συμβάλουν στη δημιουργία ευκαιριών αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου παρά την πανδημία. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό πως μόλις το 14,5% των Tweets των βιβλιοθηκών της Νέας Υόρκης αφορούσαν την πανδημία. Συνεπώς, οι βιβλιοθήκες της Νέας Υόρκης φαίνεται πως δεν εμποδίστηκαν από την πανδημία, αλλά αντίθετα πως την αξιοποίησαν ως μία ευκαιρία για την ανάπτυξη επιπρόσθετων δράσεων ώστε να παρέχουν ευκαιρίες αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου στην τοπική κοινότητα (Alajmi & Albudaiwi, 2021). Κάτι ανάλογο συνέβη και στην Κίνα, όπου οι δημόσιες βιβλιοθήκες ανέπτυξαν δράσεις για τα παιδιά μη σχετιζόμενες με την πανδημία, επιχειρώντας τη μετατόπιση του ενδιαφέροντος τους από αυτή και την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διατήρηση της κανονικότητας (Yin, 2021). Ωστόσο, αυτό δεν φαίνεται να ισχύει για τις δημόσιες βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, όπου η πανδημία

αποτελέσει σημαντικό εμπόδιο και απορρυθμιστικό παράγοντα της λειτουργίας τους, χωρίς να θεωρηθεί ως μία ευκαιρία για περαιτέρω εξέλιξη μέσα από αυτή την κρίση.

5.3 Περιορισμοί

Σε κάθε περίπτωση, η παρούσα μελέτη διακρίνεται από μία σειρά περιορισμών, που είναι αναγκαίο να επισημανθούν. Όσον αφορά το σκέλος της ποσοτικής έρευνας, ένας σχετικός περιορισμός αφορά την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος όσο προς τον ευρύτερο πληθυσμό-στόχο. Πράγματι, αυτοσκοπός της έρευνας δεν ήταν η διερεύνηση της αποτίμησης των συγκεκριμένων εργαζομένων έναντι της δράσης των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά, αλλά η εξέταση γενικότερα του πληθυσμού των εργαζομένων στις δημοτικές βιβλιοθήκες έναντι αυτού του ζητήματος. Σαφώς, κάτι τέτοιο προϋπέθετε την εξέταση ενός δείγματος του συνολικού πληθυσμού, πρακτική η οποία εφαρμόζεται στην επιστημονική έρευνα, αφού η συμπερίληψη του συνολικού πληθυσμού είναι συνήθως ανέφικτη (Robson, 2002). Προϋπόθεση επομένως της δυνατότητας της συγκεκριμένης μελέτης να εξάγει γενικεύσιμα συμπεράσματα είναι το να είναι το δείγμα που συμπεριλήφθηκε στην έρευνα αντιπροσωπευτικό ως προς τον ευρύτερο πληθυσμό-στόχο. Σαφώς, κάτι τέτοιο δεν είναι διασφαλισμένο και ενδεχομένως το δείγμα που συμπεριλήφθηκε να διαφοροποιείται ως προς ορισμένα χαρακτηριστικά του από τον γενικότερο πληθυσμό-στόχο που εξεταζόταν, δηλαδή από τους εργαζόμενους στις δημοτικές βιβλιοθήκες της χώρας μας. Μάλιστα, κάτι τέτοιο διαπιστώνεται και από ορισμένες τιμές μεταβλητών των κοινωνικοδημογραφικών χαρακτηριστικών που ενδεχομένως να αποκλίνουν από την ανάλογη κατανομή στο γενικό πληθυσμό. Για παράδειγμα, στο εξεταζόμενο δείγμα το 21,4% αποτελούνταν από διαζευγμένους, μία αναλογία που ενδεχομένως να είναι αρκετά πιο υψηλή από αυτή που ισχύει στο γενικό πληθυσμό των ατόμων της χώρας μας και κατ' επέκταση στους εργαζόμενους στις δημοτικές βιβλιοθήκες. Συνολικότερα, είναι αμφίβολο το κατά πόσο το δείγμα της συγκεκριμένης μελέτης είναι αντιπροσωπευτικό ως προς τον ευρύτερο πληθυσμό-στόχο, κάτι που παρεμποδίζει τη δυνατότητα για γενίκευση των διαπιστώσεων της έρευνας.

Ο δεύτερος περιορισμός του ποσοτικού σκέλους της έρευνας έχει να κάνει με τη στατιστική ισχύ. Στις ποσοτικές έρευνες το σφάλμα τύπου 1 και τύπου 2 αφορά την εσφαλμένη απόρριψη και αποδοχή της μηδενικής υπόθεσης. Η εξάλειψη αυτού του σφάλματος πραγματοποιείται μέσω της χρήσης στατιστικής φόρμουλας υπολογισμού του αναγκαίου μεγέθους δείγματος (Γναρδέλλης, 2003). Σαφώς, κάτι τέτοιο δεν ήταν εφικτό στη συγκεκριμένη μελέτη, καθώς το μέγεθος του δείγματος καθορίστηκε βάσει του διαθέσιμου πληθυσμού των αποκρινόμενων, αφού ο ευρύτερος πληθυσμός-στόχος ήταν αντικειμενικά μικρός. Αυτό όμως δεν εξαλείφει τον κίνδυνο πιθανού στατιστικού σφάλματος, που οφείλει να μην παραβλέπεται.

Ένας τρίτος περιορισμός έχει να κάνει με η χρήση μη παραμετρικών ελέγχων για την ανάλυση όλων των επιμέρους ερωτήσεων του εργαλείου μέτρησης. Καθώς η κανονικότητα της κατανομής παραβιάζόταν σε αυτές τις μεταβλητές, η ανάλυση πραγματοποιήθηκε μέσω μην παραμετρικών ελέγχων. Ωστόσο, οι παραμετρικοί έλεγχοι είναι οπωσδήποτε αρκετά πιο αξιόπιστοι για την εξαγωγή μιας στατιστικής συμπερασματολογίας (Γναρδέλλης, 2003). Συνεπώς, η παραβίαση της κανονικότητας της κατανομής και η χρήση μη παραμετρικών ελέγχων έναντι παραμετρικών επίσης συνιστά ένα σχετικό περιορισμό του ποσοτικού σκέλους της έρευνας.

Ένας ακόμα περιορισμός έχει να κάνει με το εργαλείο μέτρησης το οποίο χρησιμοποιήθηκε. Η χρήση μη σταθμισμένων ψυχομετρικών εργαλείων οπωσδήποτε οδηγεί σε αυξημένο κίνδυνο για διαπιστώσεις οι οποίες δεν είναι αξιόπιστες. Επομένως, προτιμάται η χρήση προγενέστερα κατασκευασμένων και σταθμισμένων εργαλείων μέτρησης, τα οποία μπορούν να οδηγούν σε αρκετά αξιόπιστες διαπιστώσεις (Σταλίκας κ.ά., 2012). Παρ' όλα αυτά, κάτι τέτοιο δεν πραγματοποιήθηκε στη συγκεκριμένη έρευνα, αφού χρησιμοποιήθηκε ένα εργαλείο μέτρησης που αναπτύχθηκε ειδικά για τον σκοπό της μελέτης. Σαφώς, ο περιορισμός αυτός δεν προκύπτει κατόπιν κάποιας αβλεψίας των ερευνητών κατά τη φάση σχεδιασμού της έρευνας, αλλά αντίθετα είναι συνάρτηση της πρόθεσής τους για διερεύνηση ενός φαινομένου που δεν είχε εξεταστεί από τις έως τώρα έρευνες, υπαγορεύοντας στην αναγκαιότητα για χρήση ενός εργαλείου μέτρησης που θα αναπτυσσόταν ειδικά για το σκοπό της έρευνας.

Όσον αφορά το σκέλος της ποιοτικής μελέτης, ένας σχετικός περιορισμός αφορά οπωσδήποτε και σε αυτή την περίπτωση το μέγεθος του εξεταζόμενου δείγματος. Όπως αναφέρει ο Robson (2002), στις ποιοτικές έρευνες ο υπολογισμός

του μεγέθους δείγματος δεν μπορεί να προκαθορίζεται με κάποια αυστηρά αριθμητικά κριτήρια, αλλά είναι περισσότερο συνάρτηση του κριτηρίου κορεσμού της πληροφορίας. Με βάση το συγκεκριμένο κριτήριο, η συμπερίληψη συμμετεχόντων σε μία ποιοτική έρευνα οφείλει να τερματίζεται όταν οι συμμετέχοντες αδυνατούν να προσδώσουν ουσιωδώς διαφορετικές πληροφορίες από τους προηγούμενους. Ωστόσο, η χρήση αυτού του κριτηρίου δεν θα ήταν εφικτή στη συγκεκριμένη μελέτη, λόγω του περιορισμένου αριθμού πιθανών συμμετεχόντων που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στην ποιοτική έρευνα. Έτσι, η συμπερίληψη συμμετοχών τερματίστηκε μετά από την εισαγωγή 5 ατόμων στην έρευνα, κάτι που οπωσδήποτε δημιουργεί επιφυλάξεις έναντι των σχετικών διαπιστώσεων του ποιοτικού σκέλους της μελέτης.

Ένας άλλος περιορισμός σχετικά με αυτό το σκέλος της έρευνας αφορά τη μελέτη ενός ζητήματος της επαγγελματικής πρακτικής μέσω συνέντευξης. Συχνά κατά τις συνεντεύξεις που αφορούν ζητήματα της επαγγελματικής πρακτικής οι συμμετέχοντες οι οποίοι έχουν μία εν γένει θετική αποτίμηση για τον οργανισμό που εργάζονται τοποθετούνται πιο θετικά, ενώ αυτοί που διακρίνονται από μία πιο αρνητική αντίληψη τοποθετούνται κατά ανάλογο τρόπο, ανεξάρτητα δηλαδή από την αποτίμηση τους για το ζήτημα το οποίο εξετάζεται εκείνη τη στιγμή μέσω της συνέντευξης (Robson, 2002). Μπορεί επομένως να θεωρηθεί πως οι συμμετέχοντες της συγκεκριμένης έρευνας τοποθετήθηκαν όχι μόνο κατά τρόπο ο οποίος αφορά το ζήτημα των δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά, αλλά και κατά τρόπο ο οποίος αντανάκλα την ευρύτερη ικανοποίησή τους από το πλαίσιο εργασίας τους. Καθώς επομένως η συγκεκριμένη μελέτη είχε μία αρκετά πιο εστιασμένη στόχευση, η ευρύτερη αυτή διερεύνηση του εξεταζόμενου ζητήματος συνιστά και ένα σχετικό περιορισμό που οφείλει να αναφερθεί.

Πέραν ωστόσο από τα αδύναμα στοιχεία της μελέτης, υπάρχουν και ορισμένα θετικά στοιχεία, που επίσης μπορούν να επισημανθούν. Σχετικά με το ποσοτικό σκέλος, όπως αναφέρεται και ανωτέρω, το βασικό θετικά αποτιμώμενο στοιχείο αφορά την καινοτομία της έρευνας, δηλαδή την εξέταση ενός ζητήματος που ως τώρα δεν είχε μελετηθεί από άλλες μελέτες. Μάλιστα, η ανάπτυξη ενός εργαλείου μέτρησης που αξιολογεί την αποτίμηση για τις σχετικές δράσεις θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από μελλοντικές έρευνες, εξετάζοντας έτσι μία πιθανή διαφοροποίηση της αποτίμησης των εργαζομένων κατά μήκος του χρόνου. Ως προς το σκέλος της

ποιοτικής έρευνας, θετικά μπορεί να αποτιμηθεί η χρήση μιας ερευνητικά τεκμηριωμένης προσέγγισης για την ανάλυση των δεδομένων από τις συνεντεύξεις, κάτι που ενδείκνυται να πραγματοποιείται στις ποιοτικές έρευνες με στόχο την ενίσχυση της αξιοπιστίας τους (Robson, 2002). Τέλος, τόσο μέσω του ποσοτικού, όσο και μέσω του ποιοτικού σκέλους της έρευνας, μελετήθηκε η αποτίμηση των εργαζομένων για τις δράσεις που απευθύνονται προς τα παιδιά από τις δημοτικές βιβλιοθήκες υπό το πρίσμα της τρέχουσας πανδημίας, οδηγώντας έτσι σε διαπιστώσεις για ένα μοναδικό στα χρονικά φαινόμενο κατά τρόπο ενδεχομένως αδύνατον να διερευνηθεί στο μέλλον.

5.4 Προτάσεις για τη μελλοντική έρευνα

Με βάση τη στόχευση, τα αποτελέσματα και τους περιορισμούς της συγκεκριμένης μελέτης, μπορεί να πραγματοποιηθεί και μία σειρά προτάσεων για μελλοντική έρευνα. Μία πρώτη πρόταση έχει να κάνει με την εξέταση του ίδιου ζητήματος σε όσους είναι υπεύθυνοι για την χάραξη εκπαιδευτικών πολιτικών στη χώρα μας. Πράγματι, όπως διαπιστώνεται από το ποιοτικό σκέλος της μελέτης, οι εργαζόμενοι θεωρούν ότι η διοικητική και πολιτική υποστήριξη δεν είναι αυτές που θα έπρεπε για να μπορούν οι δημοτικές βιβλιοθήκες να ανταποκριθούν στις ανάγκες των παιδιών. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να εξεταστούν μέσω συνεντεύξεων οι αντιλήψεις των υπευθύνων χάραξης εκπαιδευτικών πολιτικών έναντι του συγκεκριμένου ζητήματος.

Μια δεύτερη πρόταση για τη μελλοντική έρευνα έχει να κάνει με τη συγκριτική διερεύνηση του ίδιου φαινομένου σε άλλες περιοχές της Ελλάδας. Πράγματι, στη συγκεκριμένη μελέτη εξετάστηκαν οι δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών μόνο στην περιοχή της Αττικής, κάτι που συνέβη για πρακτικούς λόγους, δεδομένης της κατοικίας του ερευνητή. Αναλόγως, θα μπορούσαν να εξεταστούν οι αντιλήψεις και η αποτίμηση των εργαζόμενων των βιβλιοθηκών για τις δράσεις τους σχετικά με τα παιδιά σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Έτσι, θα μπορούσε να προκύψει μία πιο συγκεντρωτική επίγνωση περί του εξεταζόμενου ζητήματος, επιτρέποντας την ασφαλέστερη εξαγωγή μίας σχετικής συμπερασματολογίας.

Μία τρίτη πρόταση για τη μελλοντική έρευνα έχει να κάνει με την ειδικότερη διερεύνηση της επίδρασης της πανδημίας στις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών.

Όπως διαπιστώνεται από τη συγκεκριμένη μελέτη, φαίνεται πως η πανδημία είχε μία απορρυθμιστική επίδραση στις δράσεις που αναπτύσσουν οι δημοτικές βιβλιοθήκες προς τα παιδιά. Προφανώς αυτή δεν είναι η μοναδική αρνητική επίδραση της πανδημίας και αναμενόμενα θα υπάρχει ένα πολύ ευρύ φάσμα σχετικών αρνητικών επιδράσεων, που επίσης είναι αναγκαίο να εξεταστούν.

Μία τέταρτη πρόταση έχει να κάνει με την εξέταση της οπτικής άλλων εμπλεκομένων στο συγκεκριμένο φαινόμενο περί αυτού. Στη μελέτη αυτή εξετάστηκε η οπτική των εργαζομένων στις δημοτικές βιβλιοθήκες, παρέχοντας έτσι μία μερική επίγνωση περί του εξεταζόμενου φαινομένου, καθώς αυτό αφορά επίσης τα παιδιά και τους γονείς αυτών. Συνεπώς, θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν οι μελλοντικές έρευνες προς τους γονείς και τα παιδιά που ωφελούνται από τις δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών, ώστε να εξεταστεί και η δική τους οπτική επί του ζητήματος.

5.5 Πρακτικές προεκτάσεις

Με βάση τις διαπιστώσεις της συγκεκριμένης μελέτης, μπορούν να προκύψουν και ορισμένες προτάσεις για όσους χαράζουν σχετικές πολιτικές με στόχο την ενίσχυση των δράσεων των δημοτικών βιβλιοθηκών για τα παιδιά και τους νέους. Αρχικά, φαίνεται πως υπάρχει μία έντονη αντίθεση παρελθόντος και παρόντος, δεδομένου πως οι συμμετέχοντες αναφέρονται σε εκτεταμένες δράσεις των δημοτικών βιβλιοθηκών που λαμβάναν χώρα πριν την πανδημία. Έτσι, οι δράσεις στην περίοδο της πανδημίας περιγράφονται ως αρκετά πιο περιορισμένες. Θα μπορούσε επομένως να προκύψει μία σχετική πρόταση για ανάπτυξη διαδικτυακών δράσεων προώθησης της φιλαναγνωσίας προς τους νέους, καθώς οι σχετικές δράσεις περιορίζονται στην περίοδο της πανδημίας.

Μία δεύτερη πρόταση αφορά την εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού των δημοτικών βιβλιοθηκών στην προώθηση της φιλαναγνωσίας στα παιδιά. Όπως διαπιστώνεται μέσα από τη διερεύνηση των μέσων τιμών των επιμέρους ερωτήσεων του εργαλείου μέτρησης, ενώ οι συμμετέχοντες αποτιμούσαν ιδιαίτερα θετικά την προθυμία των εργαζομένων, κάτι ανάλογο δεν ισχύει για τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους. Συνεπώς, ακόμα και αν οι εργαζόμενοι διάκεινται θετικά έναντι της προώθησης της φιλαναγνωσίας των παιδιών, οι γνώσεις και οι δεξιότητες τους δεν

τους επιτρέπουν να ανταποκριθούν στους σχετικούς στόχους. Ως εκ τούτου, ενδεχομένως όσοι χαράσσουν σχετικές πολιτικές να πρέπει να δώσουν σημαντική έμφαση στην εκπαίδευση και κατάρτιση των εργαζομένων στις δημοτικές βιβλιοθήκες, ώστε αυτοί να μπορούν να αναπτύσσουν με αποτελεσματικότητα σχετικές δράσεις.

Τέλος, δεδομένου πως αναφέρονται σημαντικά προβλήματα σε σχέση με τη διοικητική υποστήριξη των σχετικών εγχειρημάτων, θα μπορούσε να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη μιας ευρύτερης στρατηγικής από πλευράς του κράτους για την προώθηση των σχετικών δράσεων. Σε κάθε περίπτωση, από τη δεκαετία του 1990 και ύστερα δίνεται μία συνεχιζόμενη έμφαση στην αποκέντρωση των εκπαιδευτικών συστημάτων (Kalantzis & Cope, 2013), με τη συγκεκριμένη πρόταση να είναι επομένως αντίθετη ως προς τη γενικότερη αυτή τάση. Ωστόσο, δεν πρέπει να επικρατεί η θεώρηση περί ενός διλήμματος μεταξύ ενός υπερσυγκεντρωτικού χαρακτήρα στο εκπαιδευτικό σύστημα και ενός αποκεντρωμένου τρόπου δράσης του. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι στην περίπτωση αυτή η θεωρία του Κύκλου της Ζωής, με βάση την οποία ο συγκεντρωτικός και ο αποκεντρωμένος τρόπος διοίκησης ενός εκπαιδευτικού συστήματος ή μιας παραμέτρου της λειτουργίας του πρέπει να μεταβάλλεται όταν με βάση τον υφιστάμενο τρόπο δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν οι παθογένειες που παρατηρούνται (Hersey & Blanchard, 1988). Ορισμένοι μάλιστα εκ των συμμετεχόντων του ποιοτικού σκέλους της έρευνας αναφέρονται στην ανάγκη δημιουργίας ενός κεντρικού φορέα που θα επιβλέπει και θα συντονίζει τις σχετικές δράσεις. Συνεπώς, μία σχετική πρόταση θα μπορούσε να αφορά ένα συνολικό σχεδιασμό των δράσεων από πλευράς του Υπουργείου Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης, επιδιώκοντας δηλαδή την ανάπτυξη ενός γενικότερου πλάνου προώθησης της φιλαναγνωσίας στα παιδιά μέσω των δημοτικών βιβλιοθηκών.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Νομοθεσία

Νόμος 3149/2003. Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας, Δημόσιες Βιβλιοθήκες και άλλες διατάξεις.

Ακαδημαϊκή

Aabø, S., Audunson, R., & Vårheim, A. (2010). How do public libraries function as meeting places?. *Library & Information Science Research*, 32(1), 16-26.

Akindele, N. (2012). Reading culture, parental involvement and children's development in formative years: The Covenant University Experience. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 1-21.

Allan, D. (2008). A Nation of Readers: the lending library in Georgian England. London: British Library.

Allard, S., Qayyum, M. A., & Mehra, B. (2007). Intercultural leadership toolkit for librarians: Building awareness to effectively serve diverse multicultural populations. *Education Libraries*, 30(1), 5-12.

Alajmi, B. M., & Albudaiwi, D. (2021). Response to COVID-19 pandemic: where do public libraries stand?. *Public Library Quarterly*, 40(6), 540-556.

Aman, M. M. (1970). Egyptian university libraries. *International Library Review*, 2(2), 175-181.

Babbie, E. R. (2013). *The basics of social research*. Boston: Cengage Learning.

Γναρδέλλης, Χ. (2003). *Εφαρμοσμένη Στατιστική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Cahill, M., Joo, S., Howard, M., Ingraham Dwyer, J., King-Oaks, K., & Yates, B. (2020). What is storytime good for and what makes storytime good? A survey of public library directors. *Journal of Librarianship and Information Science*, 52(4), 1000-1014.

- Caputo, C., & Estrovitz, C. (2017). More than Just Summer Reading: The Shift to "Summer Learning". *Children and Libraries*, 15(1), 3-6.
- Chandrasekar, K., & Sivathaasan, N. (2016). Children's section of the Jaffna Public Library: User satisfaction survey. *Library Review*, 65(1-2), 108-119.
- Colaizzi, P.F. (1978). Psychological research as the phenomenologist views it. In: Valle, R.S., King, M. (eds) *Existential phenomenological alternatives for psychology*. Oxford University Press, New York.
- Collins, L. N. (2015). Healthy libraries develop healthy communities: Public libraries and their tremendous efforts to support the Affordable Care Act. *Journal of consumer health on the Internet*, 19(1), 68-76.
- Fabbri, K., & Pretelli, M. (2014). Heritage buildings and historic microclimate without HVAC technology: Malatestiana Library in Cesena, Italy, UNESCO Memory of the World. *Energy and buildings*, 76, 15-31.
- Fitzgibbons, S. G. (1990). Accountability of library services for youth: A planning, measurement, and evaluation model. In C. C. Curran & F. W. Summers (Eds.), *Library performance, accountability, and responsiveness: Essays in honor of Ernest R. DeProspero*. Norwood, NJ: Ablex Publishing Corporation.
- Gorecki, D. M. (1978). The Zaluski's Library of the Republic in Poland. *The Journal of Library History (1974-1987)*, 13(4), 408-431.
- Goulding, A., Dickie, J., & Shuker, M. J. (2017). Observing preschool storytime practices in Aotearoa New Zealand's urban public libraries. *Library & Information Science Research*, 39(3), 199-212.
- Hamby, P., & Najowitz, I. (1999). The public libraries act of 1850: Utilitarian pragmatism and idealist humanitarianism in action. *Public & Access Services Quarterly*, 2(4), 73-88.
- Heresy, P., & Blanchard, K. (1988). *Management of organizational behavior: Utilizing human resources* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Hewitt, M. (2000). Confronting the modern city: the Manchester Free Public Library, 1850-80. *Urban History*, 27(1), 62-88.

- Hwang, S. Y., Yang, W. S., & Ting, K. D. (2010). Automatic index construction for multimedia digital libraries. *Information processing & management*, 46(3), 295-307.
- Ikeshita, H. (2020). Japanese public library services for dyslexic children. *Journal of Librarianship and Information Science*, 52(2), 485-492.
- Irwin, R. (1964). *The Heritage of the English Library*. London: George Allen & Unwin.
- Kalantzis, M., & Cope, B. (2013). *Νέα Μάθηση. Βασικές Αρχές για την Επιστήμη της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Kargbo, J. A. (2005). Public library services to the young in Sierra Leone. *Public library quarterly*, 24(1), 51-62.
- Kanazawa, M. (2018). The present status of library services to children and young adults in Japanese public libraries and their future. *Public Library Quarterly*, 37(2), 209-221.
- Kelly, T. (1966). *Early Public Libraries: a history of public libraries in Great Britain before 1850* London: Library Association.
- Landry, M. B. (2000). The effects of life satisfaction and job satisfaction on reference librarians and their work. *Reference & User Services Quarterly*, 166-177.
- Lewis, M. (2018). 'Shrouded in mystery': the development of music provision in public libraries in Great Britain, 1850–1950. In *Music Librarianship in the United Kingdom* (pp. 17-56). Routledge.
- Lightfoot, C., Cole, M., & Cole, S. R. (2014). *Η ανάπτυξη των παιδιών* (Επιστημονική Επιμέλεια: Ζ. Μπαμπλέκου, Μετάφραση: Μ. Κουλεντιανού). Αθήνα: Gutenberg.
- Lozanova-Belcheva, E. (2013). The impact of information literacy education for the use of E-Government services: The role of the libraries. In *European Conference on Information Literacy* (pp. 155-161). Springer, Cham.
- Lushington, N. (2016). Public libraries in the United States. In *Libraries: A Design Manual* (pp. 38-43). Birkhäuser.

- Macevičiūtė, E., & Wilson, T. D. (2018). Digital means for reducing digital inequality: Literature review. *Informing science: the international journal of an emerging transdiscipline*, 21, 269-287.
- Marcora, C. (1996). Achille Ratti e la Biblioteca Ambrosiana. *Publications de l' École Française de Rome*, 223(1), 53-67.
- Mathews, E. N. (2014). BRISTOL PUBLIC LIBRARIES, PAST AND PRESENT. In *Handbook to Bristol and the Neighbourhood with Map (In Excursion Pamphlets)* (pp. 221-227). Butterworth-Heinemann.
- McCook, K., Bossaller, J.S. (2018). Introduction to Public Librarianship. Chicago: ALA Neal-Schuman.
- Meulemans, Y. N., & Carr, A. (2013). Not at your service: Building genuine faculty-librarian partnerships. *Reference Services Review*, 41(1), 80-90.
- Melton, J. (2001). *Reading publics: transformations of the literary public sphere: The rise of the public in Enlightenment Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Meyers, E. (1999). The coolness factor: Ten libraries listen to youth. *American Libraries*, 30(10), 42-45.
- Mickelson, P. (1975). American society and the public library in the thought of Andrew Carnegie. *The Journal of Library History (1974-1987)*, 10(2), 117-138.
- Milan, M. (2015). Biblioteca Ambrosiana. *Manoscritti, A*, 119, 1575-1605.
- Morales, M., Knowles, E. C., & Bourg, C. (2014). Diversity, social justice, and the future of libraries. *Portal: Libraries and the Academy*, 14(3), 439-451.
- Παπαηλίου, Χ. (2005). *Η Ανάπτυξη της Γλώσσας: Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Ερευνητικά Δεδομένα από την Τυπική και την Αποκλίνουσα Γλωσσική Συμπεριφορά*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Paslithil, A. (2006). *Public Library Movement: Kerala*. New Delhi: Gyan Publishing House.
- Pateman, J., & Vincent, J. (2016). *Public libraries and social justice*. NY: Routledge.

- Paynter, J., Simpson, K., O’Leary, K., Hurley, A., Wicks, R., & Westerveld, M. (2020). Development of an online training program for public library staff to deliver autism friendly story time sessions. *Journal of the Australian Library and Information Association*, 69(4), 496-522.
- Reid, R. H. (2012). Community libraries: Let us praise the last great civic place. *National Civic Review*, 101(4), 39-41.
- Robson, C. (2002). *Real World Research: A Resource for Social Scientists and Practitioner-Researchers*. 2nd ed. Malden, MA: Blackwell.
- Pekonen, O. (2018). Principes mathématiques de la philosophie naturelle: la traduction française des “Philosophiae naturalis principia mathematica” by Isaac Newton and Émilie Du Châtelet edited by Michel Toulmonde. *The Mathematical Intelligencer*, 40(3), 73-74.
- Remington, G. C. (1937). The Free Library Movement. *The Australian Quarterly*, 9(2), 87–93.
- Roberts, A. (1971). The chained library, Grantham. *Library History*, 2(3), 75-90.
- Robson, C. (2002). *Real World Research: A Resource for Social Scientists and Practitioner-Researchers*. 2nd ed. Malden, MA: Blackwell.
- Ross, V., & Akin, L. (2002). Children with learning disabilities and public libraries: An e-survey of services, programs, resources and training. *Public library quarterly*, 21(4), 9-18.
- Rubin, R. E. (2010). *Foundations of Library and Information Science* (3rd ed). Neal-Schuman Publishers: New York.
- Σταλίκας, Α., Τριλίβα, Σ., & Ρούσση, Π. (2012). *Τα ψυχομετρικά εργαλεία στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
- Στασινός, Δ. (2016). *Η ειδική εκπαίδευση 2020*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Scott, R. (2011). The role of public libraries in community building. *Public Library Quarterly*, 30(3), 191-227.

- Smith, H. S. A. (1989). A Manchester science library: Chetham's Library in 1684. *Library History*, 8(4), 110-115.
- Somaglia, M. C. A. D. (1927). La Biblioteca Angelica e il suo fondatore. *La Bibliofilia*, 28(10/11), 382-393.
- Stephen, G. A. (2020). *Three Centuries of a City Library*. BoD–Books on Demand.
- Stoker, D. (1980). Doctor Collinges and the revival of Norwich City Library 1657-1664. *Library History*, 5(3), 73-84.
- The National Center for Education Statistics. (1995). Services and Resources for Children and Young Adults in Public Libraries. August 1995 report.
- Udofia, E. P. (2009). Individualized learning in universal basic education: implications for the librarian as counselor. *Library Philosophy and Practice*, 1-4.
- Wang, F., Wang, W., Wilson, S., & Ahmed, N. (2016). The state of library makerspaces. *International Journal of Librarianship*, 1(1), 2-16.
- Whalen, S, & Costello, J. (2002). *Public Libraries and Youth Development: A Guide to Practice and Policy*. Chicago: Chapin Hall Center for Children.
- Yin., J. (2021). A survey on online services for children in public libraries in China under the background of public health emergencies. *Journal of Library and Information Science in Agriculture*, 33(1), 62-72.

Παράρτημα – Τίτλος

Παράρτημα 1. Φόρμα συγκατάθεσης για το ποσοτικό σκέλος

Φόρμα συγκατάθεσης συμμετοχής σε έρευνα

Ο/η κάτωθι υπογεγραμμένος/-η.....συμφωνώ να συμμετέχω στη μελέτη με τίτλο: Βιβλιοθηκονομία/Δράσεις δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά και για νέους: Μελέτη των δράσεων των δημοτικών και δημόσιων βιβλιοθηκών αναφορικά με τα παιδιά.

Όροι Συμμετοχής

1. Αναγνωρίζω πως θα λάβω μέρος σε έρευνα με χορήγηση ερωτηματολογίων αυτοαναφοράς
2. Αναγνωρίζω πως τα δεδομένα που θα παραχωρήσω θα χρησιμοποιηθούν για ερευνητικούς σκοπούς
3. Αναγνωρίζω πως μπορώ να τερματίσω τη συμμετοχή μου στην έρευνα για οποιοδήποτε λόγο, χωρίς να παρέχω εξηγήσεις
4. Αναγνωρίζω πως δεν θα πραγματοποιηθεί καμία αντιστοίχιση των προσωπικών μου στοιχείων με το περιεχόμενο των μετρήσεων
5. Έχω λάβει αναλυτική προφορική ενημέρωση για το σκοπό και το πλαίσιο της έρευνας
6. Αναγνωρίζω πως η έρευνα πραγματοποιείται από το Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Υπογραφή Ερευνητή

Υπογραφή

Συμμετέχοντα στην Έρευνα

Ημερομηνία:...../...../.....

Παράρτημα 2. Φόρμα συγκατάθεσης για το ποιοτικό σκέλος

Φόρμα συγκατάθεσης συμμετοχής σε έρευνα

Ο/η κάτωθι υπογεγραμμένος/-η.....συμφωνώ να συμμετέχω στη μελέτη με τίτλο: Βιβλιοθηκονομία/Δράσεις δημοτικών βιβλιοθηκών για παιδιά και για νέους: Μελέτη των δράσεων των δημοτικών και δημόσιων βιβλιοθηκών αναφορικά με τα παιδιά.

Όροι Συμμετοχής

1. Αναγνωρίζω πως θα λάβω μέρος σε έρευνα με χορήγηση συνεντεύξεων
2. Αναγνωρίζω πως τα δεδομένα που θα παραχωρήσω θα χρησιμοποιηθούν για ερευνητικούς σκοπούς
3. Αναγνωρίζω πως μπορώ να τερματίσω τη συμμετοχή μου στην έρευνα για οποιοδήποτε λόγο, χωρίς να παρέχω εξηγήσεις
4. Αναγνωρίζω πως δεν θα πραγματοποιηθεί καμία αντιστοίχιση των προσωπικών μου στοιχείων με το περιεχόμενο των μετρήσεων
5. Έχω λάβει αναλυτική προφορική ενημέρωση για το σκοπό και το πλαίσιο της έρευνας
6. Αναγνωρίζω πως η έρευνα πραγματοποιείται από το Τμήμα Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Υπογραφή Ερευνητή

Υπογραφή

Συμμετέχοντα στην Έρευνα

Ημερομηνία:...../...../.....

Παράρτημα 3. Οι μετρήσεις του ποσοτικού σκέλους της έρευνας

Φύλο: Άντρας

Γυναίκα

Ηλικία:.....

Συνολικά έτη προϋπηρεσίας:.....

Έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη:.....

Οικογενειακή κατάσταση: Άγαμος-η

Έγγαμος-η

Διαζευγμένος-η

Χήρος-α

Αριθμός παιδιών:.....

Θέση στη βιβλιοθήκη:.....

Κατά πόσο θεωρείτε ότι τα παρακάτω εκφράζουν τη βιβλιοθήκη που εργάζεστε	Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Απόλυτα
Αναπτύσσει δράσεις για παιδιά					
Το υλικό της περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν τα παιδιά					
Ένα μέρος του υλικού της απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών					
Αναπτύσσει συνεργασίες με τους γονείς					

των παιδιών					
Συνεργάζεται με άλλους φορείς και βιβλιοθήκες για την προώθηση δράσεων για τα παιδιά					
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες					
Ενισχύει την πρόσβαση παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες					
Κυριαρχεί ένα ευρύτερο φιλικό προς τη συμμετοχή των παιδιών κλίμα					
Διαθέτει προσωπικό με γνώσεις και δεξιότητες για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών					
Διαθέτει προσωπικό φιλικά διακείμενο προς τη συμμετοχή των παιδιών					
Η διοίκηση της βιβλιοθήκης ενισχύει τη συμμετοχή των παιδιών					

Παράρτημα 4. Οι μετρήσεις του ποιοτικού σκέλους της έρευνας

1. Ποιες οι δράσεις που αναπτύσσει η βιβλιοθήκη που εργάζεστε για τα παιδιά;
2. Πως αντιλαμβάνεστε την αξία των σχετικών δράσεων των δημόσιων βιβλιοθηκών για τα παιδιά;
3. Τι ευκαιρίες διακρίνετε εσείς προσωπικά για την ανάπτυξη περαιτέρω σχετικών δράσεων;
4. Ποια εμπόδια εντοπίζετε στη σχετική με τα παιδιά δράση των δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα;
5. Πως θεωρείτε ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί η λειτουργία των δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα όσον αφορά τις δράσεις τους για τα παιδιά;
6. Πως αντιλαμβάνεστε τη γενικότερη πολιτική των δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα σχετικά με τα παιδιά;
7. Τι θα κάνατε εσείς αν ήσασταν υπεύθυνος/η χάραξης πολιτικών για τη βελτίωση της κατάστασης;

Παράρτημα 5. Οι απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των συμμετεχόντων

Απαντήσεις συνεντευξιαζόμενου 1

1. Ποιες οι δράσεις που αναπτύσσει η βιβλιοθήκη που εργάζεστε για τα παιδιά;

Σε βασικές συνθήκες, προ κορονοϊού δηλαδή η βασική δράση ήταν οι επισκέψεις από τα σχολεία τίποτε άλλο, κυρίως νηπιαγωγεία δημοτικά και γυμνάσια και πάλι σε συνεργασία με τα σχολεία κάποιες επισκέψεις για λέσχη ανάγνωσης που είχαν στο σχολείο τους, και σταματάμε εκεί δεν έχουμε πλέον δράσεις λόγω έλλειψης προσωπικού και λόγω έλλειψης οργάνωσης. Παλαιότερα είχαμε και ανάγνωση παραμυθιού και σε συνεργασία με την εθνική βιβλιοθήκη, το future library είχανε μία συνεργασία αλλά σταδιακά αυτό λόγω των συνταξιοδοτήσεων, των αποχωρήσεων απαξιώθηκε.

2. Πως αντιλαμβάνεστε την αξία των σχετικών δράσεων των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών για τα παιδιά;

Σαφέστατα είναι μεγάλη η συμβολή τους στην ανάπτυξη της πνευματικής τους καλλιέργειας, στο να δημιουργήσει μελλοντικούς αναγνώστες στα πλαίσια της φιλιαναγνωσίας, θεωρώ ότι είναι μεγάλη αξία αυτή και για αυτό πρέπει να δώσουμε και βάρος στο να δημιουργούνται όλες αυτές οι δράσεις.

3. Τι ευκαιρίες διακρίνετε εσείς προσωπικά για την ανάπτυξη περαιτέρω σχετικών δράσεων;

Στη δική μας βιβλιοθήκη εάν δεν λυθούν βασικά άλλα ζητήματα, όπως η βασική μας έλλειψη είναι η έλλειψη προσωπικού από εκεί ξεκινάνε όλα, γιατί όλα τα υπόλοιπα δηλαδή συγκριτικά με άλλες δημοτικές βιβλιοθήκες θεωρώ ότι είμαστε σε καλό επίπεδο δηλαδή και τις αγορές μας κάνουμε κάθε χρόνο και κόσμο έχουμε, θα μπορούσαμε να έχουμε ανεβάσει και το επίπεδο αυτό των δράσεων για τα παιδιά, αλλά το πρόβλημα είναι καθαρά η έλλειψη προσωπικού, δεν προλαβαίνει ένα άτομο να κάνει όλα αυτά.

4. Ποια εμπόδια εντοπίζετε στη σχετική με τα παιδιά δράση των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα;

Εγώ θεωρώ ότι είναι θέμα οργάνωσης, για να διοργανώσεις δράσεις πέρα από το μεράκι που πρέπει να έχει κάποιος στο επάγγελμα αυτό θέλει οργάνωση, θέλει ψάξιμο πρέπει κάποιος να ασχολείται μόνο με αυτό, εγώ από ότι ξέρω είναι πολύ λίγες αυτές οι βιβλιοθήκες που έχουν άτομα που απασχολούνται μόνο με τη διοργάνωση των δράσεων αυτών, θέλει οργάνωση και οικονομική στήριξη από τον Δήμο.

5. Πως θεωρείτε ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί η λειτουργία των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα όσον αφορά τις δράσεις τους για τα παιδιά;

Στο να καταλάβουν οι διοικήσεις των εκάστοτε βιβλιοθηκών γιατί οι βιβλιοθήκες ανάλογα με το που βρίσκονται, δηλαδή η δημοτική βιβλιοθήκη χρηματοδοτείται από τον Δήμο, η Δημόσια από το εκάστοτε Υπουργείο που ανήκει, εάν δεν έχουμε στάνταρ κονδύλια, πώς έχουμε στάνταρ κονδύλια για την αγορά βιβλίου εμείς αυτό το έχουμε καταφέρει, έτσι θα έπρεπε να υπήρχε αντίστοιχο κονδύλι για τις δράσεις, ώστε να μπορέσεις να φέρεις αυτόν που θα διαβάσει το παραμύθι, αυτόν που θα κάνει το παιχνίδι με τα παιδιά, εντάξει μπορεί να μου πεις χωρίς κόστος να φωνάξεις έναν συγγραφέα, αυτά σε προ κορονοϊού εποχή τα κάναμε με συγγραφείς και σχολεία μέναμε εκεί στα ανέξοδα.

6. Πως αντιλαμβάνεστε τη γενικότερη πολιτική των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα σχετικά με τα παιδιά;

Τι να σου πω δεν έχω και ιδιαίτερη εμπειρία φαντάζομαι ότι δεν τους δίνουν την πρέπουσα σημασία.

7. Τι θα κάνατε εσείς αν ήσασταν υπεύθυνος/η χάραξης πολιτικών για τη βελτίωση της κατάστασης;

Θα φρόντιζα να εξασφαλίσω καταρχήν πόρους και δεύτερον προσωπικό για την χάραξη πολιτικών για την διοργάνωση των εκδηλώσεων.

Απαντήσεις συνεντευξιαζόμενου 2

1. Ποιες οι δράσεις που αναπτύσσει η βιβλιοθήκη που εργάζεστε για τα παιδιά;

Η δημοτική βιβλιοθήκη της πόλης βοηθάει και όταν πρόκειται για θεατρικές παραστάσεις ή εργαστήρια που απευθύνονται σε παιδιά είτε πρόκειται με στόχο την αναγνωσιμότητα ή με την επίσκεψη κάποιου συγγραφέα, έχουν μειωθεί βέβαια οι

δράσεις αυτές λόγω των περιστάσεων αλλά γενικώς γίνονται, υπάρχει ενδιαφέρον για εκδηλώσεις οι οποίες απευθύνονται σε παιδιά.

2. Πως αντιλαμβάνεστε την αξία των σχετικών δράσεων των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών για τα παιδιά;

Θεωρώ ότι τα κομμάτια που αφορούν την αναγνωσιμότητα και τα βιβλία, κατεξοχήν αυτοί οι φορείς ενδιαφέρονται και μπορούν να στηρίξουν, γιατί όταν θα το κάνει ο εκδότης ή άλλοι φορεία έχουν στόχο το κέρδος ενδεχομένως ενώ οι βιβλιοθήκες και οι συναφείς φορείς στοχεύουν πραγματικά στο να έρθει σε επαφή με το περιεχόμενο του βιβλίου ή ένας συγγραφέας με το παιδικό κοινό.

3. Τι ευκαιρίες διακρίνετε εσείς προσωπικά για την ανάπτυξη περαιτέρω σχετικών δράσεων;

Θεωρώ ότι πρέπει να υπάρχει μία συνδεσιμότητα με την τεχνολογική εξέλιξη, δεν μπορείς να μην συμπεριλάβεις τώρα στις παιδικές εκδηλώσεις που αναφέρονται στην αναγνωσιμότητα χωρίς να μιλήσεις και διαδίκτυο, και για τρόπους προστασίας από τις πηγές αυτές δεν μπορείς να μείνεις στις πηγές στα παραδοσιακά βιβλία, πρέπει να είσαι σε συνάφεια με τον πολιτισμό και με τις εξελίξεις της κοινωνίας, δηλαδή να μην έχουμε τον ρόλο της στασιμότητας και του αναχρονισμού που διακρίνει μερικές φορές τις βιβλιοθήκες δηλαδή εφόσον το βιβλίο έχει πάει για την νεολαία πίσω και χρησιμοποιείται το κινητό, το διαδίκτυο κτλ. Πρέπει στη συλλογιστική των δράσεων να βάλει και αυτή την παράμετρο.

4. Ποια εμπόδια εντοπίζετε στη σχετική με τα παιδιά δράση των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα;

Πιο πολύ μεγάλο πρόβλημα είναι η έλλειψη προσωπικού που έχουν οι βιβλιοθήκες, γιατί αυτά για να διοργανωθούν έχουν πολύ μεγάλο μηχανισμό γραφειοκρατικό από πίσω, επειδή η χρηματοδότηση είναι λίγο λιγότερη με αυτά που κάνουμε, γιατί και ο τομέας ο εκδοτικός προσφέρει δωρεάν πράγματα, αφετέρου οι βιβλιοθήκες έχουν ένα Χ προσωπικό, δεν το πιάνεις από το μηδέν και πρέπει να μισθώσεις ανθρώπους να κάνουν πράγματα, υπάρχει και ο τομέας των εκδηλώσεων

αλλά υπάρχουν και άλλα που δεν χρειάζεται, οπότε το ανθρώπινο δυναμικό είναι το σημαντικό και επειδή έχουν αποδυναμωθεί οι υπηρεσίες όπως ευρύτερα όχι μόνο στις βιβλιοθήκες, είμαι εγώ για παράδειγμα βάρδια μέχρι το απόγευμα στις 7, φανταστείτε να έχω την εξυπηρέτηση του κοινού και να πρέπει να έχω και μία δράση εκείνη την ώρα έστω και να την παρακολουθώ και μιλάμε για παιδιά που θέλει προσοχή και παρακολούθηση. Με ένα άτομο δεν γίνονται όλα σε μία βιβλιοθήκη, να κάνεις και τις δράσεις, να κάνεις και τη βιβλιοθηκονομία και τον δανεισμό και τις αγορές κτλ. Εάν και υπάρχει αυτό το πνεύμα στη διοίκηση και υπάρχει η πίεση να το κάνεις, δεν αντιλαμβάνονται τον όλο όγκο δουλειάς που υπάρχει, οπότε εγώ λέω το προσωπικό είναι το κλειδί και όχι τα χρήματα γιατί χρήματα και χορηγούς βρίσκεις.

5. Πως θεωρείτε ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί η λειτουργία των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα όσον αφορά τις δράσεις τους για τα παιδιά;

Εάν υπήρχε η δυνατότητα να υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό ή συνεργάτης, όπως να αποσπαστεί ένας νηπιαγωγός από παιδικό σταθμό που να υπάρχει μία μόνιμη συνεργασία και όχι ευκαιριακά, αυτό είναι ένας τρόπος γιατί πάντα μιλάμε να λύσουμε το πρόβλημα της έλλειψης προσωπικού, οπότε η απόσπαση ενός υπαλλήλου που να έχει σχέση με τα παιδιά θα βοηθούσε.

6. Πως αντιλαμβάνεστε τη γενικότερη πολιτική των δημοτικών και δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα σχετικά με τα παιδιά;

Δεν μπορώ να πω ότι έχω συνολική αντίληψη ξέρω όμως ότι τα τελευταία χρόνια με τη συνεργασία του ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος και της Εθνικής Βιβλιοθήκης έχουν κάνει πολύ καλή δουλειά, δηλαδή υπήρξε ένα πλαίσιο στήριξης και χρηματοδότησης το οποίο το αξιοποίησανε, και εμείς μεταξύ αυτών, και οι συνάδελφοι από τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, μας εκπαιδύσανε πάνω σε αντικείμενα μας δώσανε και υλικό και βιβλία και υπολογιστές κτλ. Και εκδηλώσεις προπληρωμένες από το ίδρυμα Νιάρχος και μέσω αυτών μπορέσαμε και κάναμε εκδηλώσεις με αυτή τη στήριξη, οπότε όταν έχουν τη δυνατότητα το κάνουν αυτό οι δημόσιες και οι ιδιωτικές βιβλιοθήκες, και ατομικά ξέρω και συναδέλφους που το κινούν έντονα, στην Ελλάδα η ατομική πρωτοβουλία είναι το νούμερο 1.

7. Τι θα κάνατε εσείς αν ήσασταν υπεύθυνος/η γάραξης πολιτικών για τη βελτίωση της κατάστασης;

Ενδεχομένως μία τακτικότητα, όπως κάνουν πολλές βιβλιοθήκες κάθε μια φορά την εβδομάδα ή μια φορά τον μήνα έχουν συγκεκριμένη δράση μέσα στη βιβλιοθήκη, αυτό να γίνει συνήθεια και συνείδηση, αυτό που είναι να προσφέρεις ως δράση να μην είναι τύπου πυροτέχνημα, ας πούμε πήγαμε είδαμε ένα θέατρο και κάτι έγινε, πως είναι η εκπαίδευση να είναι εκπαιδευτικού τύπου, πως ας πούμε ερευνούμε στο διαδίκτυο, τι προσέχουμε που έχει άγνοια η νεολαία πως προστατεύομαστε, να υπάρχει μόνιμο μία φορά τον μήνα. συνεργάζεσαι με τα σχολεία να μαζεύεις παιδιά και φέρνεις ειδικούς να μιλήσουν για αυτό το θέμα προσφέρεις στην κοινωνία περισσότερα από το συνεργαστείς με έναν θίασο και να τους πας σε μια παράσταση, πολιτιστικές παραστάσεις πλέον έχουμε όλοι κινηματογράφος, νέτφλιξ, θέατρα να γίνει η δράση λειτουργική, αυτό που δεν μπορούν να κάνουν οι γονείς δηλαδή το να φέρουν ειδικούς και να προστατεύσουν τα παιδιά και το θέλουν όλοι οι να τα προστατεύσουν από αυτά που εισπράττουν ως πληροφορία, εμείς ως βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να είμαστε το φίλτρο, επειδή οι πληροφορίες πια είναι ανεξέλεγκτες ενώ το βιβλίο του λες δεν το αγοράζω το παιδί δε θέλει να έρθει σε επαφή, πως θα το προστατέψεις όμως από το αχαλίνωτο που υπάρχει, και αυτά τα βλέπουμε πια και τα λουζόμαστε, το κάθε παιδάκι παρασύρθηκε από εδώ το κάθε παιδάκι παρασύρθηκε από εκεί, είναι της εποχής μας προβλήματα και πρέπει σαν βιβλιοθήκες να μπορούμε μες της εποχής μας τα προβλήματα, έχουμε μείνει πολύ πίσω, βιβλίο ταξινόμηση κτλ. Ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου έχει αλλάξει και αυτό επηρεάζει και τις δράσεις, δηλαδή αλλάζοντας τη φιλοσοφία του βιβλιοθηκονόμου πρέπει να δούμε τον εαυτό μας σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο.

Απαντήσεις συνεντευξιαζόμενου 3

1. Ποιες οι δράσεις που αναπτύσσει η βιβλιοθήκη που εργάζεστε για τα παιδιά;

Η δημοτική βιβλιοθήκη της πόλης αυτό που κάνει σε συνεργασία με τις δημοτικές βιβλιοθήκες το δίκτυο και την Εθνική Βιβλιοθήκη κάνει τα προγράμματα που δίνει κάνει φορά η Εθνική Βιβλιοθήκη, κάθε εξάμηνο μας δίνει κάποια

συγκεκριμένα προγράμματα και βάσει αυτών υλοποιούμε τα προγράμματα αυτά κυρίως όμως με παιδιά του σχολείου.

2. Πως αντιλαμβάνεστε την αξία των σχετικών δράσεων των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών για τα παιδιά;

Τις θεωρώ απαραίτητες τις δράσεις γιατί τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την βιβλιοθήκη και με το βιβλίο κατ' επέκταση, μαθαίνουνε για τις προσφερόμενες υπηρεσίες που έχει κάθε βιβλιοθήκη και μέσα από τα προγράμματα αυτά και τις δράσεις μαθαίνουν να συνεργάζονται.

3. Τι ευκαιρίες διακρίνετε εσείς προσωπικά για την ανάπτυξη περαιτέρω σχετικών δράσεων;

Πολύ δύσκολο αυτό δεν βλέπω εύκολα ευκαιρίες γιατί είμαστε 2 χρόνια κλειστά λόγω covid και δεν έχουμε στήριξη οικονομική, αυτό είναι το βασικό θέμα δεν υπάρχει καμία στήριξη, δηλαδή ότι γίνεται, γίνεται με το φιλότιμο των εργαζομένων, ούτε προσωπικό έχουμε επαρκές είμαι η μοναδική βιβλιοθηκονόμος στη βιβλιοθήκη έχω έρθει με μετάταξη εδώ, δεν ήταν επανδρωμένη η βιβλιοθήκη από το 1970 που λειτουργεί καθόλου με βιβλιοθηκονόμο.

4. Ποια εμπόδια εντοπίζετε στη σχετική με τα παιδιά δράση των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα;

Πρώτα από όλα εμπόδιο είναι οι γονείς, η έλλειψη παιδείας που έχουν οι γονείς και έτσι δε φέρνουν τα παιδιά σε επαφή με τη βιβλιοθήκη, υπάρχει βέβαια και η έλλειψη χρόνου πέρα από αυτό αλλά με δεδομένο ότι πολλές βιβλιοθήκες λειτουργούν με διευρυμένο ωράριο από το πρωί μέχρι το απόγευμα θα μπορούσαν να βρουν τον κατάλληλο χρόνο, το πρώτο πρόβλημα λοιπόν είναι οι γονείς, το δεύτερο εμπόδιο είναι το οικονομικό κομμάτι ότι δεν έχουν αναπτυχθεί οι βιβλιοθήκες ηλεκτρονικά με σύγχρονα συστήματα ώστε να γίνονται θελκτικές προς το παιδικό κοινό ώστε να ζητάνε να έρθουν γιατί έχουν στην εικόνα τους μόνο το παραδοσιακό μοντέλο των βιβλιοθηκών το οποίο είναι αποτρεπτικό πια γιατί τα παιδιά πλέον λειτουργούν με κινητά, ίντερνετ κτλ.

5. Πως θεωρείτε ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί η λειτουργία των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα όσον αφορά τις δράσεις τους για τα παιδιά;

Νέες τεχνολογίες στην βιβλιοθήκη, οικονομική στήριξη να μπει προσωπικό βιβλιοθηκονόμοι επιτέλους γιατί τελικά μπορεί να υπάρχουν επαγγελματικά δικαιώματα αλλά δεν είναι επανδρωμένες οι βιβλιοθήκες με βιβλιοθηκονόμους και να συνδεθεί η κάθε δημοτική βιβλιοθήκη ή δημόσια με την εκπαιδευτική κοινότητα, από το νηπιαγωγείο βασικά η πρώτη επαφή εάν όχι από τους παιδικούς σταθμούς.

6. Πως αντιλαμβάνεστε τη γενικότερη πολιτική των δημοτικών και δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα σχετικά με τα παιδιά;

Δεν υπάρχει πολιτική καμία τίποτα, μόνο κάποια προγράμματα που ξεκίνησε η Εθνική Βιβλιοθήκη και που απλά μας στέλνει οδηγίες δεν υπάρχει κάτι άλλο, υλικοτεχνικά δηλαδή πρέπει μόνος σου να παλέψεις εγώ για πολλά προγράμματα έχω φωνίσει μόνη μου έχω πληρώσει από την τσέπη μου για να μπορέσω να τα κάνω, χώρια από ότι που κάποια είναι πιο εξειδικευμένα δεν έχεις τις κατάλληλες γνώσεις για όλα οπότε ψάχνεις να βρεις και κάποιον εθελοντή που να γνωρίζει το αντικείμενο και να συμμετέχει σε αυτήν τη δράση.

7. Τι θα κάνατε εσείς αν ήσασταν υπεύθυνος/η χάραξης πολιτικών για τη βελτίωση της κατάστασης;

Να ήταν όλες οι βιβλιοθήκες δημοτικές, δημόσιες πανεπιστημιακές σε έναν φορέα, κάτω από την «ομπρέλα» ενός φορέα και να επανδρωθούν με επιστημονικό προσωπικό γιατί οι σχολές βγάζουν επαγγελματίες αλλά δυστυχώς δεν απορροφούνται αυτά τα παιδιά, δεν προκηρύσσονται οι θέσεις για να μούνε.

Απαντήσεις συνεντευξιαζόμενου 4

1. Ποιες οι δράσεις που αναπτύσσει η βιβλιοθήκη που εργάζεστε για τα παιδιά;

Οι δράσεις που έχουμε κυρίως για τα παιδιά είναι οι παρουσιάσεις παιδικών βιβλίων που κάνουμε, κυρίως έρχεται ο συγγραφέας και είτε κάνει κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, είτε διαβάζει τα βιβλία στα παιδιά και στη συνέχεια είτε κάνουν ζωγραφική είτε θεατρική ανάπλαση του παραμυθιού. Είχαμε για 2 χρόνια (δυστυχώς σταματήσαμε λόγω του Covid 19) τα παραμυθένια μας Σάββατα με δύο υπέροχες εθελόντριες. Εκεί η μία εθελόντρια διάβαζε τα βιβλία ενώ η άλλη ασχολούταν με το λαϊκό παραμύθι, με τις λαϊκές ιστορίες, ήταν δηλαδή πιο διαδραστικό. Επίσης, πολλές εκπαιδευτικές επισκέψεις δεχόμαστε κυρίως από τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά και λιγότερο από τα γυμνάσια. Οπότε ουσιαστικά οι δράσεις μας είναι κυρίως επιμορφωτικές και εκπαιδευτικές.

2. Πως αντιλαμβάνεστε την αξία των σχετικών δράσεων των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών για τα παιδιά;

Ο ρόλος των δημοτικών βιβλιοθηκών είναι κάλυψη των αναγκών όλων των ανθρώπων και ενηλίκων, αλλά ειδικά στα παιδιά αφενός είμαστε, θα έλεγα, ο δρόμος προς την ανάγνωση, δηλαδή σε συνδυασμό με το σχολείο, το παιδί μπορεί πραγματικά να αγαπήσει το εξωσχολικό βιβλίο, δηλαδή την ανάγνωση και τη γραφή.

3. Τι ευκαιρίες διακρίνετε εσείς προσωπικά για την ανάπτυξη περαιτέρω σχετικών δράσεων;

Δυστυχώς τα πράγματα δεν είναι και πολύ αισιόδοξα και καταλήγω πια ότι μόνο μέσω των συνεργασιών μπορεί να γίνουν κάποιες δράσεις και κάποιες ενέργειες. Όπως είπαμε, ο προϋπολογισμός των βιβλιοθηκών, ειδικά οι βιβλιοθήκες που δεν είναι αυτοτελή τμήματα, έχουν μια δική τους χρηματοδότηση και μπορούν να κάνουν τις δράσεις τους. Οπότε οι υπόλοιπες βιβλιοθήκες που είναι οι περισσότερες, οι οποίες ανήκουν στις διευθύνσεις των δήμων, συμπεραίνουμε πως τα πράγματα είναι πάρα πολύ δύσκολα οικονομικά. Άρα, αν θέλουμε να επεκτείνουμε τις δράσεις μας (καλός ο εθελοντισμός, αλλά δεν αρκεί) μπορούμε μόνο μέσω των συνεργασιών. Παράδειγμα, εμείς θα θέλαμε πάρα πολύ να κάνουμε μία ωραία συνεργασία με τους όμορους δήμους, δηλαδή θα θέλαμε να κάνουμε δράσεις από κοινού.

4. Ποια εμπόδια εντοπίζετε στη σχετική με τα παιδιά δράση των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα;

Το κυριότερο για μένα πρόβλημα είναι, όπως προαναφέραμε, το οικονομικό. Πολύ δύσκολα οι συγγραφείς και οι εικονογράφοι έχουν τη διάθεση να έρθουν και να κάνουν κάποιες δράσεις, αλλά φυσικά και αυτοί οι άνθρωποι θα πρέπει να αμειφθούν. Ενδεχομένως, να γίνουν κάποιες δράσεις πιο περίπλοκες με περισσότερο κόσμος, κάτι το οποίο είναι αδύνατο για τις δημοτικές βιβλιοθήκες, ειδικά για αυτές που ανήκουν σε κάποια διεύθυνση του δήμου και δεν έχουν ανεξάρτητο προϋπολογισμό. Επίσης υπάρχει μεγάλη έλλειψη προσωπικού. Δηλαδή στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες ειδικά δεν υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό και όπως είπα και πιο πριν όσο και καλή διάθεση να έχει ένας υπάλληλος (άσχετος με το χώρο των βιβλιοθηκών) δεν μπορεί να προσφέρει. Τέλος, σημαντικό εμπόδιο αποτελεί και ίσως η έλλειψη ενδιαφέροντος (υπάρχουν μέσα στις βιβλιοθήκες άνθρωποι που έχουν ενδεχομένως δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία, που κατά τη γνώμη μου δεν είναι βιβλιοθηκονόμοι αυτοί, με αποτέλεσμα να διώχνουν τον κόσμο από τις βιβλιοθήκες).

5. Πως θεωρείτε ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί η λειτουργία των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα όσον αφορά τις δράσεις τους για τα παιδιά;

Έχει γίνει μία προσπάθεια με την ΕΒΕ και το πρόγραμμα με τις καμπάνιες που έχει κάνει και συμμετείχαμε και εμείς σε κάποιες από αυτές. Νομίζω επίσης πως ένας κεντρικός φορέας να μπορέσει να φτιάξει ίσως ένα δίκτυο Δημοτικών και Δημόσιων Βιβλιοθηκών, έτσι ώστε από κοινού να γίνουν μερικές δράσεις, κάτι το οποίο πιστεύω πως θα βοηθήσει. Διότι, αυτόνομη κάθε βιβλιοθήκη να μην υλοποιεί δράσεις, αλλά ίσως δεν έχουν την τόσο μεγάλη ανταπόκριση που θα θέλαμε να έχουμε στο κοινό.

6. Πως αντιλαμβάνεστε τη γενικότερη πολιτική των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα σχετικά με τα παιδιά;

Καταρχάς κατά τη γνώμη μου δεν υπάρχει πολιτική. Πάντως αυτό που θα μπορούσε μια πολιτική βιβλιοθηκών να πραγματοποιήσει θα ήταν η ΕΒΕ, που ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας. Βέβαια υπάρχουν τεχνικές βιβλιοθήκες ως προς αυτό, δηλαδή οι δημοτικές βιβλιοθήκες δεν ανήκουν στο Υπουργείο Παιδείας αλλά στο Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης. Οπότε μία πολιτική από την ΕΒΕ θα

κάλυπτε μόνο τις δημόσιες Βιβλιοθήκες (αυτές οι 50 περίπου που υπάρχουν στην Ελλάδα). Τέλος, νομίζω πως για μια πολιτική και για το κομμάτι των παιδιών αλλά και πιο γενικά μία ενιαία πολιτική για τις βιβλιοθήκες θα πρέπει να υπήρχε ένας φορέας, ένα Υπουργείο, που θα κάλυπτε όλες τις βιβλιοθήκες. Δηλαδή αυτό το πρόβλημα με τις Δημόσιες και τις Δημοτικές να μην κάνουν ουσιαστικά το ίδιο πράγμα (ο ρόλος τους είναι ίδιος), αλλά επειδή έχουν διαφορετικό φορέα χρηματοδότησης και ελέγχονται από διαφορετικά υπουργεία είναι λίγο δύσκολο να υπάρξει μία κεντρική – ενιαία πολιτική στο χώρο των βιβλιοθηκών.

7. Τι θα κάνατε εσείς αν ήσασταν υπεύθυνος/η χάραξης πολιτικών για τη βελτίωση της κατάστασης;

Θα πρότεινα να υπάρχει ένας ανεξάρτητος ενδεχομένως φορέας που να εποπτεύει όλες τις βιβλιοθήκες, που να έχει δικό του προϋπολογισμό, οπότε να μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες των βιβλιοθηκών, που να έχει διάφορα στάνταρ, δηλαδή ότι στις βιβλιοθήκες οι βιβλιοθηκονόμοι αποκλειστικά σαν προσωπικό. Επίσης χρειάζονται και οι εκπαιδευτικοί και βιβλιοθηκάριοι κλπ. Δηλαδή, να είναι ο φορέας που θα εποπτεύει και θα χρηματοδοτεί όλες τις βιβλιοθήκες(ακαδημαϊκές, δημόσιες, δημοτικές και σχολικές). Άρα, να υπάρχει ένας φορέας που να συντονίζει όλες τις προσπάθειες των βιβλιοθηκών.

Απαντήσεις συνεντευξιαζόμενου 5

1. Ποιες οι δράσεις που αναπτύσσει η βιβλιοθήκη που εργάζεστε για τα παιδιά;

Η βιβλιοθήκη αναπτύσσει εποχιακές δράσεις (για π.χ. τα Χριστούγεννα γίνονται αναγνώσεις βιβλίων, κατασκευή χριστουγεννιάτικων στολιδιών, ζωγραφίες με ανάλογο θέμα, χριστουγεννιάτικες κάρτες, το Πάσχα λαμπάδες, αυγά, στολίδια, τις Απόκριες μάσκες) και ενδιάμεσα από αυτές τις δράσεις γίνονται αναγνώσεις βιβλίων είτε θεματικές είτε όχι και έρχονται οι συγγραφείς των βιβλίων και κάνουν την ανάγνωση.

2. Πως αντιλαμβάνεστε την αξία των σχετικών δράσεων των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών για τα παιδιά;

Το καλό είναι ότι όταν υπάρχουν δράσεις για παιδιά, η βιβλιοθήκη γεμίζει ζωή, υπάρχουν παιδικές φωνές μέσα, χαρά με αποτέλεσμα εμείς να γίνουμε πιο δημιουργικοί και πιο επαγγελματίες, τα παιδιά μούνται μέσα στις βιβλιοθήκες, βλέπουν τον χώρο, τον αναγνωρίζουν, τους γίνεται πιο οικείος, οπότε και μελλοντικά, ευελπιστούμε ότι θα τους είναι πιο εύκολο να είναι σε μια επαφή μαζί μας.

3. Τι ευκαιρίες διακρίνετε εσείς προσωπικά για την ανάπτυξη περαιτέρω σχετικών δράσεων;

Θα πρέπει να υπάρχει δημιουργία, χρόνος και διάθεση ο εκάστοτε βιβλιοθηκονόμος να μπορεί να κάνει δράσεις, χρειάζεται λίγο υποστήριξη από τον Δήμο, αλλά αυτό που αποκτάμε είναι ουσιαστικά περισσότερο κοινό, το οποίο μας κάνει καλό, νοιώθουμε και εμείς χρήσιμοι και οι γονείς των παιδιών έρχονται σε επαφή μαζί μας, οπότε βλέπουν την βιβλιοθήκη, εγγράφονται και διαλέγουν βιβλία.

4. Ποια εμπόδια εντοπίζετε στη σχετική με τα παιδιά δράση των δημοτικών και δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα;

Ο covid τα τελευταία χρόνια έχει περιορίσει πολύ και τον αριθμό των δράσεων και τον αριθμό των συμμετεχόντων στις δράσεις αυτές. Οπότε γενικά μας εγκλωβίζει λίγο και μας περιορίζει. Όμως το παλεύουμε και προσπαθούμε να κάνουμε έστω και με μικρό αριθμό. Επίσης, και ένα σημαντικό πρόβλημα είναι το ότι οι δημοτικές βιβλιοθήκες δεν είναι ανεξάρτητες, δεν είναι όπως οι ιδιωτικές βιβλιοθήκες, που έχουν δικά τους κονδύλια και κινούνται. Εμείς ζητάμε τα κονδύλια από τον Δήμο να εγκριθούν, τις περισσότερες φορές είναι υποστηρικτικοί, μας βοηθούν, αλλά όμως αυτό δεν παύει να είναι ένα πρόβλημα, το οικονομικό κομμάτι, που θα πρέπει να πείσουμε κάποιον για να βοηθηθούμε για να πραγματοποιήσουμε τη δράση.

5. Πως θεωρείτε ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί η λειτουργία των δημοτικών και δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα όσον αφορά τις δράσεις τους για τα παιδιά;

Ο τρόπος που νομίζω ότι θα μπορούσε να γίνει αυτό που θέλουμε ουσιαστικά είναι το να έρθουν περισσότερα παιδιά σε επαφή με αυτό που λέμε βιβλιοθήκη. Τα σχολεία έρχονται και βλέπουν την βιβλιοθήκη, οπότε αυτό είναι καλό ως επισκέπτες και το άλλο είναι ότι με τα e-mail να γνωρίζουν τι καινούργιο υπάρχει, τα παιδικά βιβλία, να μαθαίνουν κάθε μήνα ότι έχουν έρθει αυτά τα παιδικά βιβλία και να έρχονται να τα διαβάζουν και ως αναγνώστες, πράγμα που δεν γίνεται τώρα λόγω covid, γιατί απαγορεύεται η ανάγνωση.

6. Πως αντιλαμβάνεστε τη γενικότερη πολιτική των δημοτικών και δημόσιων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα σχετικά με τα παιδιά;

Αυτό πάει ανάλογα με τον εκάστοτε βιβλιοθηκονόμο της κάθε βιβλιοθήκης, με την πολιτική που εκείνος ακολουθεί για το τι δράσεις και πόσες δράσεις θα είναι και πόσο θα θέλει να δουλέψει πάνω σε αυτό.

7. Τι θα κάνατε εσείς αν ήσασταν υπεύθυνος/η γάραξης πολιτικών για τη βελτίωση της κατάστασης;

Θα έκανα επικοινωνία με τα σχολεία, δημιουργία περισσότερων δράσεων και ποικιλία δραστηριοτήτων, ώστε να μην κουράζονται και να μην βαριούνται και να είναι ένα ελκυστικό πράγμα, ώστε να μπορούν να έρχονται τα παιδιά.